

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Srpska

NOVISAD

XXIII. évfoly.

Subotica, HÉTFŐ 1922. október 30.

297. szám

Megjelenik minden reggel

Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Leibach-palota)

Előfizetési ár negyedévre 90 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt

Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Leibach-palota)

A Magyar Párt tiltakozása a választói jogfosztás ellen

A Magyar Párt memoranduma

A Magyar Párt vezetősége már régebben elhatározta, hogy akciót kezd a nemzetiségi kisebbségeket és ezek között elsősorban a magyarságot súlyosan érintő választói jogfosztás hatályon kívül helyezése céljából. Ismeretes a belügyminiszteriumnak az a sérelmes rendelete, amelyet a választói névjegyzékek összeállításáról szóló törvény egyik pótlólagos végrehajtási utasításaként bocsátottak ki a helyi hatóságokhoz és amely okozója lett annak, hogy a magyarság tömegei teljesen kimaradtak a sebtében összeállított választói névjegyzékekből. A Magyar Párt vezetősége a kormány és a parlament tagjainak megküldötte azt a memorandumot, mely megállapítja a jogfosztó rendelet által teremtett helyzet alkotmány- és törvényellenes voltát. A memorandum egyúttal erős polémia a nemzetiségi kisebbségek jogfosztására irányuló tendenciákkal is. Az alábbiakban ismertetjük a nagyjelentőségű emlékiratot, melyet a Magyar Párt nevében *Sántha György* elnök s a memorandumot megíró *Graber László dr.*, előadó irtak alá.

Folyó évi június hó 20-ik napján lépett életbe a választói névjegyzékek összeállításáról intézkedő törvény, melynek első szakasza szerint »a törvény életbejöttésétől számított egy hónap alatt a községi előjáróságok kötelesek az állandó választói névjegyzéket az 1920. évi november hó 28-án megjejtett választásokra érvényben volt választói névjegyzék alapul vételével elkészíteni.«

»Ebbe a névjegyzékbe fel kell venni mindazokat, akiknek a törvény szerint van választói joguk, ha legalább hat hónap óta abban a községben laknak.«

A jogfosztó rendelet

Marinkovics Voja belügyminiszter megbízásából kabinetjének főnöke bizalmas rendeletben érteztette az összeíró hatóságokat, hogy fel kell venni mindazokat, akik a választói törvény 9. §-a szerint választói jogosultsággal bírnak, a nem szlávokat azonban nem, mert az opció határideje csak 1920. évi július hó 26-ikán jár le.

Eme bizalmas rendeletet a belügyminiszterium még két utasítással egészítette ki. Az egyikben elrendelte, hogy a közhivatalnokok tekintet nélkül nemzetiségükre felveendő a névjegyzékbe; a másikban pedig utasította az összeíró hatóságokat, hogy a román nemzetiségű állampolgárokat fel kell venni a névjegyzékbe.

Az összeíró hatóságok engedelmessé váltak a bizalmas rendeletnek

és ennek következtében az egyenlő magyar és német közhivatalnokok kivételével

egyetlen magyar, vagy német választót sem vettek fel a választói névjegyzékbe. A románokat azonban akadálytalanul felvették.

A belügyminiszter ur eme eljárásával szemben a következőket vagyunk bátrak felhozni. Az alkotmány 94. §-a szerint a törvények alkalmazása tekintetében a kormány adhat ki rendeleteket, de ezek a rendeletek nem ellenkezhetnek az alkotmány és a törvények rendelkezéseivel és azok a törvényes felhatalmazásra való hivatkozással, amelynek alapján kiadttak, a hivatalos lapban minden esetben közzéteendőek.

De alkotmányellenes tartalma miatt is.

Az alkotmány 41-k §-a szerint minden állampolgár egyforma a törvény előtt s egyforma joga van a hatóságok védelmére.

Az alkotmány 70-ik §-a értelmében választói joga van minden 21 éves született és honosított állampolgárnak, hacsak nem teljesít tényleges katonai kötelezettséget és nem forognak fönt vele szemben az alkotmány 71-ik §-ában körülírt kizáró okok. A belügyminiszter ur eme alapvető jog tekintetében nemcsak különbséget tesz szlávok és nem szlávok között, hanem az egyes nemzeti kisebbségek között is.

A román nemzetiségű választóknak is volt opciós joguk csakugy, mint a magyar és német nemzetiségűeknek, mégis őket hivatalból felvették a választói névjegyzékbe, míg a magyarokat és németeket nem, hacsak véletlenül nem állottak közszolgálatban. Már pedig a közhivatalnok jelleg az opciós jogot sohasem szüntette meg.

A trianoni békeszerződés 63-ik cikkében szabályozott opció az, melynek határideje 1919 július 26-ikán jár le. De ez nem a nemzeti államok javára biztosított opció.

Ez a rendelkezés csakis azokra az elenyészőben csekély számú személyekre alkalmazható, akik ugyan 1910. évi január elseje előtt szerették az SHS királyság területéhez csatolt területen községi illetőséget, de ezt megelőzőleg más községben bírtak illetőséget. Ezek azonban nem nyerik el az opció gyakorlása folytán nemzeti államuk állampolgárságát, hanem jogukban áll a békeszerződés ratifikálásától számított egy éven belül annak az államnak állampolgárságát igényelni, amelyben illetőségük volt, mielőtt illetőségüket (az SHS királysághoz) átsatolt területeken megszerezték volna.

A kifejtettekből nyilvánvaló, hogy a belügyminiszter ur ismertetett bizalmas rendeleteinek bámulatosan precíz és egyöntetű végrehajtásá-

val az összeíró hatóságok a magyar és a német nemzetiségű állampolgárokat az alkotmány rendelkezéseinek és a demokrácia alapelveinek le nem tagadható és semmivel ki nem magyarázható súlyos megsértésével megfosztották legfontosabb állampolgári joguknak a választói jognak gyakorlásától.

Ez a sérelem a folyó évben már nem orvosolható, mert a törvény 2-ik §-a szerint csak minden év januárjában kell a választói névjegyzéket hivatalból kiigazítani.

S nem orvosolható a törvény 7—11. §-ában szabályozott felszámolási eljárással sem.

Az ilyen hivatalos megszerzett tömeges jogfosztásra a törvényhozó nem gondolhatott, nem esoda tehát, ha az annak orvoslására alkalmas eljárásról eleve nem gondoskodott.

A jogfosztás jóvátétele.

A jogegyenlőséget sértő eme visz-szával helyzet csakis törvényhozási intézkedéssel orvosolható, oly módon, ha a törvényhozás a kerületi választások elhalasztásáról szóló törvényjavaslat tárgyalásakor törvénybe feveszi a következő rendelkezéseket:

»A községi előjáróságok az 1922. évben is kötelesek a választói névjegyzékről szóló törvény 2. §-ában szabályozott eljárás szerint az állandó választói névjegyzékeket hivatalból kiigazítani.

A kiigazítás a törvény életbejöttésétől számított tízedik

napon kezdődik és 80 napig tart. A kiigazított névjegyzék ezen határidő lejártá után 5 nap alatt terjesztendő be az első folyamodású bírósághoz a törvény 3. §-ában előírt eljárás lefolytatása céljából.

Ezen kiigazítás alkalmával az állandó választói névjegyzékbe fel kell venni azokat is, akiknek a törvény szerint választói joguk van, akiket a békeszerződésnek értelmében nemzeti államaik javára az opció joga megilletett, de ezzel a jogokkal idegen állam javára nem éltek és az állandó névjegyzékbe eddig felvéve nem voltak.«

Kérjük önöket, képviselő urak, hogy ezt a módosító indítványt a kerületi választások elhalasztásáról szóló törvény tárgyalásánál a klub nevében benyújtsák és szavazatukkal támogattá méltóztatassanak.

Meg vagyunk győződve, hogy eme igazságos kérdés elől, pártjuk programjához híven és az állami konszolidáció érdekében elzárkózni nem fogunk.

Fogadják képviselő urak az alkalommal kiváló tiszteletünk őszinte megnyilvánulását.

A magyar Párt vezetősége a memorandumot megküldötte a kormány összes tagjainak, a parlament tagjainak és a sajtónak. Hogy lesz-e eredménye a jogfosztás jóvátételére irányuló akciónak, azt előre bajos megjósolni.

Pasics nem látja indokoltnak a kormány lemondását

A belpolitika hírei — Védekeznek a rokkantak ellen

Beogradból jelentik: Szombaton este a minisztertanács ülést tartott, amely a késő éjjelig tartott. Mindjárt az ülés elején a belpolitikai helyzetet vitatták meg. *Pasics* miniszterelnök kijelentette, hogy

nincs most többé értelme annak, hogy a kormány lemondjon.

Hosszabb vita után a demokráta párti miniszterek bejelentették, hogy a miniszterelnök ezt a nyilatkozatát a klub legközelebbi ülésén meg fogják tárgyalni.

Ezután *Nincics* külügyminiszter bejelentette, hogy az *Olaszország* alól konvenciók aláírása megörtént. Egyben ismertetette az Olaszországból érkező híreket is. A kormány elhatározta, hogy *bejárja az olasz helyzetet további kialakulását.*

Bejelentette a külügyminiszter azt is, hogy *Diamond*, a Népszövetség főtitkára kérdést intézett hozzá, hogy nem tartaná-e szükségesnek a november 3-ára tervezett beogradi látogatásának elhalasztását az olasz események miatt. *Nincics* a kérdésre azt a választ adta, hogy a főtitkár bármikor szívesen látják Beogradban

és hogy látogatása csak saját elhatározásától függ. Közölte vele egyúttal *Politisz* görög külügyminiszterrel való találkozásának tervezett időpontját, nehogy a Népszövetségi korifeusz látogatása ugyanarra az időre essék.

Beszámolt *Nincics* *Sztabulinsz* kival tervezett találkozásától is. Hozzajárult a kormány további orosz menekülteknek az országba való befogadásához.

Timotijevics belügyminiszter a közbiztonsági állapotokról referált. Egyben bejelentette, hogy a rokkantak tüntető felvonulását megfelelő közbiztonsági rendszabályok mellett engedélyezte.

Rafajovics erdő- és bányászati miniszter a román határvidéki bányamunkásoknak azt a kérelmét ismertetette, hogy olcsó áron földet vásárolhassanak. Ebben a kérdésben nem határozott a kormány.

Végül a Legfőbb Számvevőszék tagjainak megválasztásáról és az új főispánok kinevezéséről tárgyaltak és elhatározták, hogy hétfőn délelőtti miniszteri konferenciát tartanak, amely javaslatot fog tenni ebben a kérdésben.

A román-magyar diplomáciai konfliktus

Retorzióval felel a magyar kormány a román retorziókra

Budapestről jelentik: Sallógi Lajosnak a gyulafehérvári koronázás ügyében tett interpellációjának hullámai még nem simultak el.

A magyar külügyminiszter szombaton azt a hivatalos közlést továbbította a sajtóhoz, hogy a budapesti román követtség egyik lapnak a tárgyról írt vezércikke miatt retorziókat szenvedett. A magyar kormány retorzióval felel a román követtség lépésére, s már szombaton utasította a budapesti magyar követtséget, hogy fogadjon meg a román állampolgárok a követtségek általi támogatását. A budapesti román követtség ezzel szemben a Magyar Távirati Iroda útján a többi között az alábbiakat hozza nyilvánosságra: „Az egyetlen megteendő intézkedés bizonyos protokoll-szerűtől a felfüggesztés visszavonásáig szorítkozik, mert ezek az ajánlások a konzulátus előtt ácsorgó népre sérelmesek voltak”. Megjegyzésekbe a román követtség, hogy nem felel meg a válasznak az a hír, mintha a vezércikkét megszüntette volna s hivatkozik arra, hogy pénteken is működött a konzulátus, jöttek nagy görögkeleti ünnep volt. Ezzel szemben magyar illetékes helyen a megszüntetésről szóló tegnapi hivatalos közlést teljes egészében felfüggesztették. Tény, hogy a román követtségen szombaton is dolgoztak és láttamozták az utlevéleket.

Politikai körökben az a felfogás,

hogy a román követtség nem kapta meg Balfegyéből a felhatalmazást a vezércikkét megszüntetésére s ami eddig történt, az a román követtség egyéni akciója volt.

Duna román külügyminiszter újabb kijelentette, hogy információkat kért Sallógi Lajos ismert parlamenti beszédéről s további lehetőségeket jelentett be arra az esetre, ha bevezetődik, hogy Sallógi Lajos lényeg azt mondta, hogy „Magyarország minden törvényes és törvényellenes eszköz fel fog használni arra, hogy a mestári határokat megőriztesse.”

Ezzel szemben azonban a kiserőltant demarso eddig még nem érkezett meg Budapestre.

Sallógi Lajos képviselő az afférelt kapcsolatban egyébként a következőket mondotta egy érdeklődő újságíróknak:

— A parlament legutolsó ülésén a román koronázással és a kisebbségek védelmével foglalkozó felszólalásom nem parádésbeszéd volt, hanem csak megindítás és felszólalás-sorozatnak, amely mind a napirenden kívánja tartani a kisebbségi kérdést, míg a magyar kormány által előterjesztéseket nem fogadják el ebben az ügyben. Ma még nem látom azt, hogy multkorai felszólalásom óta a kormány erősebben lépett volna közbe az entant-határnál, amelyek garantáltak a kisebbségi védelmet az erdélyi elnyomatás ellen.

volt, hogy a küzdelemből a faszisták kerülnek ki győzelmesen. Hogy Mussolini egész kormányát faszistákba akarja-e összeállítani, vagy lehetett szán benne más politikuskonak is, az ebben a pillanatban még nem bizonyos, Olaszország azonban

most már hivatalosan is faszista uralom alatt áll. A helyzet egyelőre teljesen zavaros és bár a kormány már megszüntette az ostromállapotot, nincs sok remény arra, hogy az olasz polgárháború eikerülhető legyen.

A dovizadiktátor a dinár kurzusáról

Csehszlovákia ne árulhott adjon, hanem pénzt!

Prágából jelentik: A „Prager Presse” munkatársa beszélgetést folytatott dr. Pávics Jugoszlávia valutaügyi kormánybiztosával, aki részletesen nyilatkozott pénzügyi és a valuta megjavítására irányuló terveiről. Nyilatkozatában a következőket mondotta:

— A kiserőltant politikai tekintetben egész Középeurópa névvel bíró fontossággal bír. De ha ezt a hatalmi helyzetét meg akarja tartani, úgy gazdasági téren is egyensúlyt kell Európával szemben állania. Teljes gazdasági együttműködésre van tehát szükség.

Ennek az együttműködésnek azonban csak úgy van értelme s jelentősége, ha a valuta kölcsönös viszonya stabilizálódik. Csak ilyen feltétel lehet a gazdasági forgalmat és az árucsereket szilárd alapokra fektetni.

— Ezért dolgozunk most a dinár stabilizálása érdekében, amit úgy akarunk elérni, hogy a dinár értéke egy bizonyos magasságot emeljen és ezen megtartják. Dinárunknak ehhez a külföldön egy központra van szüksége, amely célra Prágát tartanám a legalkalmasabbnak. Szilárd a meggyőződés, hogy a dinár értéke már a legközelebbi napokban 11–12 centimre

fog emelkedni Zürichben és ezen az értéken stabilizálódni is fog.

— Meg kell állapítanom, hogy az eddigi előzetes megbeszéléseken a prágai körök a legnagyobb megértéssel tanúsították és az előzetesen, amelynek ugyan nem volt hivatalos jellege, a legjobb benyomásokat szereztem. Remélem, hogy tervünk megvalósításának nem lesz semmi akadály, annál kevésbbé, mert Rasin dr. áll a cseh pénzügyek élén, sikerülni fog konkrét eredményt elérni.

— A Jugoszláviának nyújtandó cseh kölcsön ügyében még kijelentette dr. Pávics, hogy a tervezett kölcsönt árulhat formájában nem tartja a legalkalmasabbnak, hanem helyesebbnek tartaná, ha Csehszlovákia pénzben nyújtana hitelt Jugoszláviának a dinár javítása és stabilizálása érdekében.

A jugoszláv—csehszlovák gazdasági tárgyalások haladását jelentő egyébként az is, hogy vasárnap több kiváló cseh pénzügyes, ezek között Hanus a cseh iparbank, Tomasek a cseh országos bank és Poldá a Zsivnostenska Bank igazgatója Prágából Beogradba utazott, ahol a pénzügyi körökkel fognak tárgyalásokat kezdeni.

A faszisták vezére alakítja meg az új olasz kormányt

Mussolini kapott megbízást kormányalakításra — A faszisták megszállták Rómát — A Facta-kormány proklamációja

Rómából jelentik: A Facta-kormány átalakításra irányuló minden fáradozás eredménytelennek bizonyult. A faszisták kijelentették, hogy nem fogadják el Facta ajánlatát, hanem maguk alakítják meg a kormányt ésők engednek át egyes tisztségeket más pártoknak.

Giolitti kijelentette, hogy elsősorban az országának gazdasági és pénzügyi helyzetét kell rendezni és az állami gazdasággal összhangba hozni. Főképpen a deficit csökkentése sürgős feladat. A faszistáknak el kell határozniuk, hogy céljaikat csak törvényes keretek között lehet megvalósítani. Giolitti azonban maga sem hiszi, hogy a faszisták szándékai ilyen békések.

Milanói jelentés megerősíti azokat a híreket, hogy a faszisták megszállták Rómát. A faszisták vasárnap virradó éjjel Pisa, Lucca, Livorno, Nápoly, Genua, Turin és Milano városokból, valamint az egész toscánai kerületből teljes hadfelszereléssel ezerszám özönöltek Róma felé. A faszisták főbiztosa főhadiszállását Peruggiában iudte fel, ahol szombat éjszaka 3000 faszista megszállta a középilletteket. A kormánycsapatokat és a rendőrséget mindenütt megerősítették.

A faszisták megszállták Cremona pályaudvart és a »La Provincia» című demokrata lap szerkesztőségét. Éjjel felé a királyi gárda csapatát, meg sem várva feltebbvaló parancsát, megtámadták a faszistákat. A tűzharcban négy faszista elesett és tizenkettő megsérült. A Cremona mellett levő San Giovanni-nál ugyancsak véres összecsapásra került a sor. Itt két carabinieri és egy faszista esett el.

A milanoi lapok szerkesztőségét arról értesítették a faszisták, hogy a faszisták vezérbeszédre elrendelte az újságok cenzuráját. A Corriere della Sera a leghatározottabban tiltakozik ez ellen az erőszakos intézkedés ellen és hevesen támogatja a faszisták ingereket.

Szombaton a faszisták benyomultak a kiserőltant és felöltötték az ott levő foglyakat, valamint a munióit. Ezután rendben saját szállásra mentek.

A lemondott kormány vasárnap virradó éjjel minisztertanácsot tartott és a következő proklamációt intézte az olasz nemzetre:

»Az ország különböző vidékein lázadás tört ki azzal a céllal, hogy az állami hatóságok rendes működését megakadályozzák és az országban nyugtalanságot és zavart idézzenek elő. Amíg lehető volt, a kormány az engedékenység minden eszközét kimerítette, remélve, hogy a krízist sikerülni fog békésen megoldani. A kitört lázadás azonban arra kényszerít a lemondott kormányt, hogy teljes erővel és bármily áron is tartassa a rendet és az alkotmányosságot. A kormány reméli, hogy a polgárság megőrzi nyugalmát és bizik a kormány védőintézkedéseiben.»

A proklamáció, amelyet Facta miniszterelnök és Schanzer külügyminiszter írtak alá és amely a legelőbb harcot jelenté be a faszisták ellen, azonban már későnek bizonyult, mert a fenyegető helyzetben az olasz király vasárnap Mussolinin, a faszisták vezérére bízta meg a kormányalakítással.

A hír nagy meglepetést keltett politikai körökben, Lár előrelátható

Megkezdtek a sentai háromszoros rablógyilkosság tárgyalását

Novák Péter a bíróság előtt

— A Bácsmegyei Napló kiadott tudósítójától —

Ma vette kezdetét Senta-n a város-háza tanácstermében a Novák-féle családirtás bűnügyének főtárgyalása.

A világos színekben pompázó város-háza tanács terem, színházias elrendezésű „nézőterével” kontrasztban áll a „napirenden” szereplő tárgyalás. Márkor itt, a város díszes székében jambor telekényeket, rokkant-és nyugdíj ellátást, utaközvezést, templomépítést, vagy néha kisebb-nagyobb panamákat tárgyalnak s az impozáns emelvényen a polgármester trónol, a tanács nyaktekintű tagjaival, a nézőtérben pedig a város atyjai ülnek.

Most más kép tárul a néző elé. Az emelvényen szigorú nézésű törvényeségi bírák ülnek, készen a megtörtölt igazságszolgáltatásra, ha az legkezenyebb büntetés kiszabását jelentené is. Ott ül melléjük az államügyés, akinek vádja halált kér a bűnös fejére.

Az emelvényen szemben a terem közepén magános szék áll. Egy halálra szándékolt folyton kikécselő nyugtalan nézésű alak ül a magános széken. Mőgötte szuroynos fogházor. Szokatlan látvány ebben a teremben: rab és szuroynos fogházor!

A színházias nézőter szék-orán pedig Senta város egész uri társadalmá szorong, feltűnően sok nő, de férfi is van elég. Az őrisi terem egészen megtelt. Itt, ebben a környezetben fog kibontakozni annak a szörnyű májusvegi éjszakának képe, amelynek idegeket remegtető emléke még ma is frissen él a sentaiak emlékeiben.

Május 30-án korán reggel jelentették a sentai rendőrségnek, hogy Novák János házában rablógyilkosság történt.

A helyszínen meggyilkolva találták Novák Jánost. Egy szobában feküdt a három véres hullá és melléjük a szoba padlóján — látszólag haldios sebekkel — a meggyilkolt házaspár 28 éves fia Novák Péter.

Amikor a rendőrség közegei megjelentek a gyilkosság színhelyén, Novák Pétert ajánlan találtak.

Lassan kezdett eszméltre térni a kiirtott család egyetlen életben maradt tagja és jegyzőkönyve mondta, hogy éjjel, amikor mindnyájan mélyen aludtak rablók törték be hozzájuk, cigányok és három katonaruhába öltözött ember, akik revolveresekkel meggyilkolták apját, anyját, a kis gyereket, ő rá is kétszer löttek, egyszer a combjába, egyszer oldalába, aztán összedtek mindent és elmenekültek.

A rendőrség Novák Péter pontos és részletes vallomása alapján indította meg a nyomozást és először is összefogdosita a cigányokat, mintegy huszat és keresették a gyanúsított katonaruhás alakokat is.

A látszólag sulyosan sérült Novák Pétert pedig kórházba szállították. Nagy volt az izgalom a városban a rablógyilkosság felfedezésének hírére és lázasan keresték az elmenekült, ismeretlen gyilkosokat.

Ekkor megkezdte történetét. Novák János vértől áztatott ágyában a meggyilkolt párnája alatt megtalálták 1730 dinár készpénzt és a matrac alatt 30.000 koronás takarékbetét-könyvecskét. Ez a felfedezés szörnyű gyanút ébresztett fel a nyomozást vezető hatóságok közegeiben.

Ha meg van hiánytalanul a pénz, a takarékpénztári betétkönyv, a házból nem hiányzik semmi, nyilvánvaló, hogy Novák Péter meséje a rabló cigányokról és

Katonaruháza emberekről már elköhölgni melyvel csak azt akarta elérni, hogy a nyomoncson vezetők halálát fogja megvédeni. **2100 l. a percelő Novák Péter felé fordult a szőlőgyűlés.** A gyűlésnek megkezdte a dologi bizonyítékok, amelyeknek suya miatt Novák Péter a sentai kárház beteggyógyán tette meg első bejelentését.

Ma fog bírni előtt felelni szőlőgyűlésnek.

Másnap reggel a 6 óra 30 perccor kezdő vonattal mentek Sentára a subotici törvényszék büntető tanácsának tagjait **Parolovic István törvényszéki elnök, Cominez Vasilev, Ilic Dragomir törvényszéki bírók, tanácsbírók és Marovic Bogdan törvényszéki jegyző, Vasiliovic Lyuba államügyész, a körvánd képviselője és ezzel a vonattal mennek Parolovic Bozsidar és Bartha Antal törvényszéki orvosok, akik a tárgyalás alatt a vádlottat fogják megfigyelni.**

Az eredeti terv szerint a hétfő reggeli vonattal atartak Sentára szállított **Novák Pétert** is, de hogy a vádlott megérkezése ne keltsen nagyobb feltűnést, inkább vasárnap este szállították ki két szorongós börtönőr kíséretében, erősen meglincsölve. A sentai közönség azonban valahogy mégis nem vette a vádlott érkezésének és nagy tömeg várta este 10 órakor a pályaudvaron **Novák Pétert**, akit a mentőközön erős rendőri fedezet mellett szállítottak a sentai városkára egyik csalláiba, ahol az éjjelt töltötte.

Megkezdik a főtárgyalást.

Óriási érdeklődés mellett nyitotta meg **Parolovic István** elnök reggel kilenc óra után a főtárgyalást.

A teremben már reggel nyolc óra után mintegy 3-400 főnyi közönség szorongós és feszült figyelemmel várta a tárgyalás megkezdését.

Novák Péter vádlottat szorongós börtönőr vezeti be a terembe.

Az első kihallgatja a vádlottat személyes adataira vonatkozóan, majd annak végetzével a következők tanulmányozta le: **Bardossy városi tiszt főorvos, Varga sentai orvos, Dudás Emil rendőrkapitány, Piernovic György rendőrfővezető, Róna Lajos, Tatár Gergely rendőrnök, Novák István, Andruskó Pal, Kapó Sándor, Ujházi Juli, Major Menyhertha, Kőrösi Adám, Tordás Vincenz, Korodi Ferencné, Szabó Mihály, Branovic Milan, Tóth Pálné, Mészáros István, Kovács Ferenc, Port Jakab, Stefanovic Voja, Schön György és Márkus Simon.**

Valamennyi megidézett tanu megjelent. A tanúk jelentése után az elnök felszólítja őket, hogy a vádlott kihallgatásának idejére hagyják el a termet.

Ezután a vádlott részletes kihallgatása vette kezdetét.

A tárgyalás folgik.

Senta ópitkezni akar

Kórházat, tisztviselő-házakat, kaszárnyát és vízvezetékét szerzete

Senta város kibővített tanácsa — mint tudósítónk jelenti — szombaton délután rendkívüli közgyűlést tartott dr **Petrovic Branko** elnöklésével. Az ülés elején dr **Ludács Vitomir** kegyeletes szavakkal emlékeztet meg a mult heten ellunytt **Tomics Jásoról**, az ismert nagyszerű vajdasági politikusról.

A polgármester ezután a tanács nevében közölte, hogy dr **Spucis** Koszta volt polgármester, aki el len tudvalevőben a villanytelep eladásá ügyében a város érzékeny megkérőitása miatt eljárás indult meg s aki a legutóbbi közgyűlésen nyugdíjaztatást kérte, *mos kifejezetten lemondott mind nyéle nyugdíjigényéről és kijelentette, hogy*

ja jövőben semmiféle köz- vagy magán jellegű állást nem vállal Sentán.

Ezután elhatározta a közgyűlés, hogy az agrárminiszterium jóváhagyását fogja kérni **1000 hold**

A demokrata-párt fog dönteni a kormányválság ügyében

A király sürgeti a tisztviselői törvényt

Beogradból jelentik: **Trifkovic és Miletic** miniszterek visszaérkeztek Beogradba és azonnal felkeresték **Pasics** miniszterelnököt, aki tájékoztatta őket a kormány helyzetéről. Minthogy a kormány elhalasztotta lemondását, a helyzet kulcsa most a demokraták kezében van, akik november 4-iki ülésükön fognak a kormány lemondásának kérdésében dönteni. A radikálisoknak így sikerült

városi föld eladására, hogy a vételéből modern kórházat, tisztviselőházakat, kaszárnyákat, vízműveket és csatorna hálózatot építhessenek és egyéb városrendezési terveket valósítsanak meg.

a válságról való felelősséget egészen a demokratákra hárítani.

Pasics miniszterelnök vasárnap délután négy és 6 óra között kihallgatáson volt a királlyal. **Pasics** referált a kormány elhatározásáról, hogy elhalasztották lemondásukat. *A király azt a kívánságát fejezte ki, hogy a parlament minél előbb hozza meg a tisztviselő-, rokkant- és hadikérdési törvényeket.*

HIREK

Kosztics sakkmeister mutatványa

A szabotici sakk-kör közgyűlése Vasárnap délután a Barány szállóban levő körhelyiségben tartotta meg közgyűlést a subotici sakkör.

Szabados korelnök nyitotta meg a közgyűlést, mely után **Zsivanovic** titkár számolt be a munkálatakról. Ennek a tudomásulvétele után megválasztották a vezetőséget. Elnök lett **Miladinovic** Simon, alelnök **Bekeffy György** dr., I. titkár **Zsivanovic** János, II. titkár **Csillag István**, pénztárnok **Szabados** Sándor, gondnok **Boschán** Jakab. A fejelelmi bizottság tagjai **Ongyanov** Szevtozar dr., **Acsinovic** Jován, **Holzer** József. A választmány tagjai **Ongyanov** Miklós, **Vojnic** István dr., **György** Imre dr., **Dávid** Vilmos, **Löwinger** Dávid, **Frank** Sándor, póttárogok **Jakoblyevics** D., **Andrássy** György, **Halbrohr** László.

A közgyűlés tisztelbeli tagoknak megválasztotta: **Maróczy** Géza és **Kosztics** Broniszláv sakkmeistereket.

A közgyűlés megtartása után **Kosztics** Broniszláv, a világbíró sakkmeister szimultán partieket játszott. Összesen harmincan játszottak ellene. A kemény mérkőzés négy óra hosszat tartott. **Kosztics** egyetlen partiet sem vesztett. Harman tették ellene döntelennél a küzdelmet és pedig **Zsivanovic** rendőrkapitány, **Csillag** István és egy gimnázista diák. A játékosok és nézők lelkesen ünnepelelték a bravuroz teljesítményt.

— **Nincsiés** vezeti a jugoszláv delegációt a keleti békekonferenciára. Beogradból jelentik, hogy a lausannei keleti békekonferencián résztvevő jugoszláv delegáció elnöke **Nincsiés** külügyminiszter lesz, aki még e hét folyamán kidolgozza a delegáció részére szükséges utasításokat. Előbb azonban **Nincsiés** külügyminiszter még tárgyalni fog **Duca** román és **Politis** görög külügyminiszterrel, valamint **Stambulinszki** bolgár miniszterelnökkel.

— A jugoszláv képviselők **Cseliszlavóvákiában**. Prágából jelentik: A jugoszláv képviselők csoportját **Massaryk** köztársasági elnök szombaton fogadta. **Kumanudi** pénzügyminiszter és **Lukinics** parlamentli elnök hosszabb beszéde után **Massaryk** elnök szívélyes szavakkal válaszolt. Szombaton este a képviselők a jugoszláv követség által rendezett estélyen jelentek meg, amelyen részt vett

Svehta miniszterelnök, **Benes** külügy, **Rasin** pénzügy, **Novák** földművelésügyi miniszterek, a kormány még több tagja, képviselők, katonai méltóságok és a művészi és tudományos élet számos kiválósága. **Massaryk** elnököt az estélyen **Hoppe** képviselte. Vasárnap a jugoszláv képviselők **Köntgrätzbe** mentek.

— **A becskeréki munkafőügyelőség új vezetője.** Veliki-Becskeréről jelentik: **Vucis** Milorád mérnököt, az Inspectia Rada becskeréki kirendeltségének vezetőjét a novisadi fő hivatal vezetőjévé nevezték ki. Helyébe a becskeréki munkafőügyelőség élére **Raszjovan** Aurél okleveles mérnök kerül.

— **Ujabb áhír mozgósításról.** Beogradí jelentés szerint az olaszországi eseményekkel kapcsolatban Beogradban vasárnap az a hír terjedt el, hogy a kormány elrendelte a mozgósítást. A **Pravda** hétfő reggeli száma kijelenti, hogy az ilyen híresztések minden alapot nélkülöznek.

— **Senta bírákat kér.** Sentáról jelentik: A sentai járásbíróság tudvalevően hónapok óta bíró nélkül van, az igazságszolgáltatás ugyszólván egészen ketyuba rekedt. A helyzet már elviselhetetlen, az ügyvédek, a jogkereső felek általában a város egész társadalma érzi a bírószág és mi zériájának hátrányait. A városi tanács legutóbbi ülésen elhatározta, hogy az igazságszolgáltatáshoz fordul és kéri fogja a kormányt, hogy legalább még két bírót nevezzen ki a sentai járásbírószághoz. A tanács megbízásából most dr. **Petrovic** Branko polgármester és **Buku** Károly postafőnök Beogradba utaztak ebben az ügyben.

— **Mozdonyok érkeztek Németországból.** Beogradból jelentik: A közlekedési miniszterium jóvátétel címén átvett Németországtól újabb 35 darab rendes nyomtávu és 10 keskeny nyomtávu mozdonyt.

— **Ujabb antiszemita affér a debreceni egyetemen.** Debrecenből jelentik: Szombaton délelőtt 11 órakor a harmadéves orvostanhallgatók kórbontani órája előtt több Csabaegetesületi hallgató felszólította a zsidó hallgatókat, hogy távozzanak el a kórbontani intézetből. Az orvoskar dékán megígérte, hogy megvizsgálja az ügyet és a sérelmet orvosolja.

— **Olcsoőbb lett Becskeréken a kenyér.** Veliki-becskeréki jelentés szerint ott szombaton a liszt ára 24 koronáról 23 és 22 koronára, a kenyéré pedig 20 koronáról 16 koronára esett.

— **Rathenau anyjának becsület-sértési pöre.** Mint Berlinből jelentik, **Rathenau** anyja, **Müller-Hausen** volt kapitány ellen becsületértési pört indit. A volt kapitány antiszemita röprátábu **Cion bölcsel** címmel többek között arról írt, hogy **Rathenau** családi házában hatvan freskó van, amelyek lefejezett királyokat ábrázolnak. **Rathenau** annak idején nagyon megsértődött e cikkekn, mely atyja emléket bántotta meg. Bünvádi eljárást azonban nem indított. Az ügyesség most hivatalból emelt vádat és **Rathenau** anyja, mint pótmagánvádló fog szerepelni ebben a pörben.

— **Az osztrák nacionalisták a kommunista politikai terror ellen.** Bécsből jelentik: Gyakran megtörtént az utóbbi időben, hogy a kommunisták és a szélsőséges szocialisták megzavarták a nacionalista politikai pártok gyűléseit. A katonásan megszervezett és jórésztben nacionalista katonatisztekkel alakult Frontkämpfervereinigung most elhatározta, hogy a nacionalisták és politikai pártok gyűléseit, ha kell, fegyverrel is megvédelmezi a kommunisták és szélsőséges szocialisták rendezvarása ellen.

— **A német sajtó válsága.** Berlinből táviratozzák: A hivatalos újságjelentés közöttétt pótlékából kitűnik, hogy ismét kétszáznyolcvanhárom németországi újság és folyóirat volt képtelen megszűntetni megjelentését. Amellett a papírgyárosok köréből azt jelentik, hogy az újságpapír árának újabb felemelése várható. Valószínű, hogy néhány nap múlva az újságpapír kilőja már kétszáz márkába fog kerülni. A berlini lapok ennek következtében már az előfizetési árak újabb felemelésére gondolnak. A német birodalmi gyűlés adóbizottsága rövid időn belül a hirdetés adó kérdésével szándékozik foglalkozni. A bizottság több tagja a hirdetés adó megszüntetésével akar segíteni a német sajtó súlyos állapotán.

— **Ruszkra-Krajnában letartóztatták a magyarság vezető embereit.** Ungvárról jelentik: A rutének Munkácsra nemzetgyűlést hívtak össze és megtették az előkészületeket, hogy az egyes városok és falvak rutén képviselőket válasszanak. A csehszlovák kormány megtiltotta a nemzetgyűlés megtartását és ezzel kapcsolatban **Beregszászon, Ungvárt, Munkácson** és **Nagyszőlőson** letartóztatta szerdán az ottani magyarság vezető embereit, többek közt dr. **Szük** Aladár ügyvédét, **Zigonyi** Kálmán földbirtokost, **Fékesházy** Sándort, **Pál** Innrét, **Hunyadi** Gyulát a beregszászi helyettes polgármestert és másokat. A letartóztattakat Munkácsra szállították

— **Előígeitt tizenhat automobil.** Berlinből táviratozzák: A johanestali repülőterén levő **Rumpler** gyárban szombaton éjjel tüzvész áldozata lett egy kétszáz méter hosszú csarnok, ahol tizenhat kész autó volt elraktározva, amelyet a gyár ki akart állítani. A kár meghaladja a kétszázmillió márkát. A csarnok óre a tűz kitűése előtt néhány órával szabadságra ment, a repülőterén levő többi öt pedig csak későn vette észre a tüzet. A későn értesített tüzelőtség munkáját az is megnehezítette, hogy a repülőterén levő hidráns csöve le volt srófolva.

A Magyarországi Köztársaság Alkotmányának...

A Sand futásában. A Sand, Sandorcsanak az a közszertű és előkelő sportegylet, szombathelyi este...

Dr. Mócsai Jenő orvosi rendelője...

SPORT

Bácska-Sombori Sport 1:1 (0:1). Bajnoki mérkőzés. A Bácska alapsan felzúzott pályáján találkozott vasárnap délután a két csapat...

gólaránya révén még mindig az élen marad. A mérkőzés elején hamarosan a Sport kerül fönyűbe és a meglepett Bácskát erősen szorongatja...

Sand-SMTC 6:0 (3:0). Bajnoki mérkőzés. A Sand, amint előrelátható volt, könnyű győzelmet aratott ellenfelénél...

Sloga-Suboticei Sport 3:0 (1:0). A városlegelő pályán, apró víztorcsák között, csuszós talajon zajlott le a mérkőzés...

Novisád: NTK-Juda Makkabi 5:1 (3:1). Teljesen felzúzott pályán folyt le a két csapat serlegmérésközése...

pe és állandóan az NTK van frontban. Makkabi teljesen védekezésre szorult. A 12-ik percben NTK kiegyenlített Vitasek révén...

Zsombolya: Zsombolyai SpE-Bečkerekli Szlavia 3:1 (1:1). Bajnoki mérkőzés. Biro: Tillingner. Sombori ZsAK-Suboticei ZsAK 4:0. St-Kanizsa: Sombori Amatőr-St-Kanizsai AK 4:0.

Suboticei I. o. Fővármivatal.

Hirdetmény.

A suboticei I. o. Fővármivalt 1922. november 2-án a vámraktárban a következő árakat nyilvános árverésen adja:

Table with columns: Dajsz., Kelte, mennyiség és jel, Az áru megnevezése. Lists various goods and their prices.

Subotica, 1922. október 27-én. I. o. Fővármivatal.

Molon a Bácsmegyei Napló részlete Deák Gábor hirdetésait veszi fel...

TEJCSARNOK MEGNYILTI! Kapható trapista sajt és teavaj kicsinyben és nagyban. JOVAN PAULOVITS, STARA-KANJIZA.

RHEUMATIN Alpróhált házihasznos, romszegény, kóros, hatékony, hatékony és mindenféle rheumatikus tájdon ellen...

PINTÉR FERENC SZENT JÓZSEF győgytár a nagytemplom mellett. 65-9.

America szabadalm. Összehajtható ágy. Az ágy betéttel együtt csak 700.- korona.

Különösen alkalmas szőlők, szantoriunok, fűdők, tanuló, otthonok, ipari munkásságnak. Minden háznál nélkülözhetetlen. Amig a készlet tart...

APROHIRDETÉSEK

- List of various advertisements including: Sztruhár-féle kávéház, Foglalkozás, Szülészeti-műszerek, Különféle, Egyes-bás lakás, Bácska-Eladás, Batár olcsón eladó, ARANYAT, BRILLIANT, 10.000 drb. lukmentes foltozott sajt.

BELÉNYEI NAPLÓ

XXIII. évfolyam

Szubotica, KEDD 1922. október 31.

298. szám

M megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-53, Szerkesztőség 5-13

Előfizetési ár negyedévre 90 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Lelbach-palota)

Október

„Erfülle dein Herz mit den
Ideen deiner Zeit und das
Kunstwerk wird kommen.“
Goethe: Faust

Az októberi évforduló egy pillanatra megállít abban a munkában, amivel minden napnak, egész őrvenylő korszakunknak jelenségeit kíséreljük meg a történelmi fejlődés perspektívájába belehelyezni s világtörténelmi jelentőségének súlyával fölmérni. Négy esztendő messzeségéből nézve már látjuk, hogy ami októberből szimbólum, az az egész emberiségé.

Az októbervégi összejövetel a világ minden népe lobogó lelkesedéssel fogadta. Akkor mindenki azt hitte, ez a háború vége s a háborútól való megszabadulás lázas ujjongása végigömlött a harctereken s a sziveken. A béke narotikuma elszibbasztotta a lelkeket, mindenki csak azt érezte, hogy a háborút győzte le az emberi szenvedés. Ki látta akkor előre, hogy a békefeltételek hogy fogják lehűteni a legyőzött országok megkínzott népeinek lelkesültségét. Ki látta előre, hogy a béke örökletessé fogja tenni a háborút s hogy a világháború befejezése csak egy feltételes megállóhely volt — a háborus kumuláció felé őrvenylő uton.

Az örömmek ez a közkinccse válása, a háborúviselés nem egyenlő, de közös nyomorúságtól való hirtelen megszabadulás új atmoszférát teremtett meg a militarista felszavakkal és löporfüsttel megmérgezett világban. A békének, haladásnak, az elnyomott népek felszabadításának, az önrendelkezési jognak, a demokraciának atmoszféráját lélekeztek ki magukból első szabad lélekzetvéltre a megkínzott tudók. A háború alól megszabadult emberiség az illúzióknak lett rabja. Azt hitte, egyszerre eleven valóság lesz, ami a háboruban jelszó volt. Azt hitte, a világ újra berendezkedik s nem a kizsákmányolás és elnyomatás, nem a kard és nagytöke, hanem a béke, a demokrácia, az emberi boldogság követelése szerint.

Ha ma visszatekintünk az októberi hítre, azt kell látnunk, hogy attól az októbertől a mai októberig családások romjain és kijázanódások szakadékaiban vezet át az út. De még százszor ennyi családós s még százszor mélyebb szakadékok sem bizonyíthatnák az októberi ideológia csődjét. A reakció lett urrá a világon s ez a reakció láncolja le az októberi szellemet. A fejlődés útja nem nyilegyenes és nem állandóan fölfelé haladó. Ma és már évek óta s talán még évekig a hullámhegyek völgyében szenved-

dünk. De minden jelenség, minden dokumentum, minden tanulság és minden meggondolás arra mutat, hogy a történelmi fejlődés irányvonala az októbertől megújodás felé mutat. És ezt az etappot el fogja érni az emberiség, „ha megtölti szívét a kornak meg nem hamisított ideáival“.

Az október diadala nélkül nem

lesz béke, nem lesz vége a háborúnak. Egyszer már a háború befejezésének szivárványát festette föl a vérfelhős egkete ez az október. S ez nem is volt csak látszat. Mert amíg októbert meg nem ölték a fürgeteges idők veres tettei, addig a béke volt az öröm volt a fölséges király.

(d)

Jugoszlávia a fascisták tervei ellen a Népszövetséghez és a szövetségeseihez fordul

Beogradból jelentik: Hétfőn délelőtt a minisztertanács ülésén Nintcsis Momcsillo külügyminiszter felolvasta a legutóbbi érkezett táviratokat és ismertette a külpolitikai helyzetet, amely napról napra bonyolultabbá válik. A referátumot hosszabb vita követte és végül fontos határozatokat hoztak. Elhatározza a kormány, hogy a fenyegető benyomásokra való tekintettel azonnal a Népszövetséghez és a szövetségeseihez fordul és náluk keres védelmet az

ország érdekeinek és a megkötött szerződések esetleges megsértése ellen. Emellett a kormány a magáról szóló is megtesz minden előkészületet az ország érdekeinek közvetlen megvédésére. A mozgósításról elterjedt hírek azonban minden alapot nélkülöznek.

A legújabbban a kormányhoz érkezett táviratok szerint a helyzet nem annyira súlyos, mint a tegnapi hírek után várható lett volna. Remélik, hogy sikerül ezt a kérdést békésen elintézni.

Protics nem kívánja a kormány lemondását

A volt miniszterelnök nyilatkozik a fascista veszedelmekről, Sztambulinszki látogatásáról és a kormányválságról

Protics Stojan volt miniszterelnök az olaszországi események által előállt általános politikai helyzetről hétfőn nyilatkozott a „Bácsmezei Napló“ beogradi munkatársának. Protics az olasz eseményekkel kapcsolatban a következőket mondotta:

— Az olaszországi helyzet teljesen érthetetlen, még pedig a következő oknál fogva: Az olasz kormány a kommunista mozgalom legerősebb szervezkedése idején egy anyagiakkal, mint erkölcsileg is támogatja a fascistákat. Amint azonban a kommunista veszedelem elmúlt, a fascisták a teljesített szolgálat után nem várt több feladatot.

— Amint a legutóbbi olaszországi hírekben kitűnik, a fascisták az egész hatalmat magukhoz ragadták és vezérik: Mussolini, a ki még Népolyban is kijelentette hogy a fascisták céljaink elérésére csak törvényes eszközöket használnak, huszonnég órával később maga vezette a fascistákat erőszakkal Róma ellen. Mennyit jelent a véleményeknek huszonnég óra alatt való megváltozása.

— De érthetetlen az is, hogy az olasz hadsereg és a tényleges tisztiek is a fascisták mellé álltak és ez csak az olasz hadsereg felbomlását jelentheti.

— A fascistáknak az a fenyegetése, hogy a kormány átvételével minden addigi szerződést, amit Jugoszláviával Dalmáciára és a III.

zónára vonatkozólag kötöttek, megsemmisítik, kormányukra nézve olyan súlyos momentum, amelyben a legnagyobb óvatosságra van szükség. A kormánynak azonnal tiltakozni kell az olaszok ilyen szándéka ellen a Népszövetségnél és a szövetségeseinél is panaszt kell tenni, mert az olasz kormány ilyen eljárása minden addigi nemzetközi szerződés megsemmisítését jelentené.

Sztambulinszki bolgár miniszterelnök beogradi látogatására vonatkozólag Protics azon a véleményen van, hogy a legutóbbi háborúk benyomásai még sokkal frissebbek, semhogy ebből a találkozásból barátságos viszony fejlődhetne ki.

A Vatikánal kötendő Konkordátum ügyében pedig annak az optimista fölfogásának adott a volt miniszterelnök kifejezést, hogy a Vatikánnak az ósláv templomi nyelv behozatala ellen nem lesz kifogása, azonban nem fog beleegyezni a Glagonica használatába.

A mai kormányválságról Protics Stojan nagyon tartózkodóan nyilatkozott és csak a következőket mondotta:

— Az egyes klubokban olyan gyakori a vélemények változása, hogy a kormányválság megoldásának eredményét nem lehet előre látni. Ha rövidesen nem kerül sor a koalíció bomlására, úgy Pasic miniszterelnök valószínűleg megkísérli, hogy részleges rekonstruk-

cióval a mai kormány egészen a jövő év június 29-ig fennmaradjon. Egyébként ma is azon a véleményen vagyok, hogy a jelenlegi súlyos külpolitikai helyzetre a kormányválság egyáltalán nem volna jó hatással.

A határmegállapító bizottság Subotican

A Körös-menti határ kiigazítása ügyében még nincs végleges megegyezés

A végleges határmegállapítás még mindig nincs befejezve. A trianoni békeszerződésben megállapított határok nem megfelelő volta miatt a határvonalnak lényeges megváltoztatására volt szükség és gyakran merülnek fel olyan ellentétek, amelyeknek következtében a határmegállapítási munkálatok csak sok nehézséggel véglegre lehetnek.

A subotici határmegállapításnak egy ilyen vitás — bár lényegtelen — kérdése újra Subotícára hozta az SHS—magyar határmegállapító bizottság tagjait. Hétfőn délben érkezett meg a bizottság öt tagja, egy magyar ezredes, egy angol és egy olasz törzstiszt, valamint két hozzájuk beosztott tisztviselő, míg a jugoszláv delegáció vezetője Csolak-Antics ezredes már vasárnap Subotícára érkezett. A bizottságot a pályaudvaron Dobanovacszi Pál főispán és Tillingér György főkapitányhelyettes fogadták.

A határmegállapító bizottságnak Subotícára való jövetelét az tette újból szükségessé, hogy a Suboticiától északnyugati irányban, mintegy tíz kilométernyire fekvő Körösmenti határ kérdésében még vita folyik a jugoszláv és a magyar kormány között. Ezen a területen a kis Körös-patak képezi a határt és a határmegállapítás alkalmával a bizottság úgy döntött, hogy az a vízlevezető árok és csatorna, amely a Körösből lefolyó vizek összegyűjtésére szolgál, már jugoszláv területre esik. Elhúz az árokhoz azonban a magyar hatóságok is ragaszkodnak, mert szerintük erre a területre visszabálozás miatt feltétlenül szükségük van.

Az így vitássá vált terület nem nagy és Subotica szempontjából legfeljebb csak azért bír fontossággal, mert a kérdéses részen egy a város tulajdonát képező erdő és több városi föld van, amelyeknek megtartása a városnak természetesen érdeke volna. Miután azonban a két kormány ebben a kérdésben nem tudott megegyezni, ezért szükséges a határmegállapító bizottság döntése.

A bizottságnak Subotícára érkezett tagjai még hétfőn délután kimentek a határra, hogy a helyszínen győződjenek meg a határ végleges kijelölésének legegyszerűbb módjáról. A város képviselőiben Tillingér György rendőrfőkapitány-helyettes ment ki a határmegállapító bizottsággal a határra.

A határmegállapító bizottság az éjszakát Subotican tölti és kedden valószínűleg folytatja utját Szeged felé. A bizottság döntése azonban csak később kerül nyilvánosságra.

Suboticei küldöttség Sándor királynál

a színház szubvenciója érdekében

A suboticei színház megnyitásától már csak néhány nap választ el. Teljes erővel folynak az a társadalmi akció, amely az első állandó suboticei szílv szintársulatnak teljes sikert akar biztosítani. Megemlékeztünk már arról, hogy a színiügyi bizottság egy város, mint az állam részéről szubvenciót igyekszik a szintársulat részére kieszközölni. Ez az akció most kibővült akképpen, hogy Sándor király támogatását is kéri a suboticei társadalom az első szílv színháza részére.

Hétfőn reggel Suboticaáról Beogradba utazott Dobanovacki Páinó, a főispán neje Romics Klára, a banyevác léányegylet elnöknője, Radócsics Milán tanítókörző intézeti tanár és Dimulovics Radivoj színigazgató, akik a kiszélesített színiügyi bizottság nevében és megbízásából a szintársulat részére fognak szubvenciót kérni. A suboticei küldöttséget Sándor király fogadja fogja. Felkészültek azután Pasics miniszterelnököt, Prizisevics közoktatásügyi minisztert, valamint a művészeti osztály vezetőjét és a beogradi nemzeti színház intendánsát.

A küldöttség úgy Sándor királytól, mint a kormány tagjaitól külön-külön szubvenciót fog kérni és utjuk bizonyára teljes eredménnyel fog járni.

A suboticei színház megnyitási előadását egyébként ünneplésnek tervezik és a november 3-án este megtartandó első előadásán Nusics Braniszláv, ismert drámaíró, a közoktatásügyi minisztérium művészeti osztályának vezetője is részveszt a kormány képviselőiben, valamint valószínűleg Suboticaéra érkeznek erre az alkalomra más előkelőségek is. A színház első két előadására már biztosítva van Dobrinovics Péternek, a beogradi nemzeti színház első komikusának vendégszereplése.

A társadalmi téren megindult bérletgyűjtés teljes erővel és szép eredménnyel folynak és abban a legnagyobb aktivitást Tabakovics polgármester felel. Tabakovics Mária fejté ki. Már az eddigi bérletelőjegyzésekből a szintársulat két hónapi fennállása biztosítottnak látszik.

Személyi változások a suboticei közigazgatásban

Lepedát tanácsos lesz a városi takarékpénztár igazgatója

A városi takarékpénztár alakuló igazgatósági ülését kedden délután négy órakor tartja meg. Az alakuló ülésen fogják megválasztani a takarékpénztár ügyvezető igazgatóját is és ez a választás valószínűleg újabb személyi változásokat fog a városi tanácsban előidézni.

A takarékpénztár igazgatóságának vezető állásába jelölték neveit egyelőre még titokban tartják, azonban illetékes helyen úgy értesülünk, hogy a városi takarékpénztár igazgatóján Lepedát Illés pénzügyi tanácsos fogja megválasztani. Lepedát pénzügyi szakember, mielőtt városi szolgálatba lépett, hosszú bankgyakorlatra tett szert, úgy, hogy a város ennek a fontos új lemezintézetnek az élére őt tartja a legmegfelelőbbnek.

Lepedát tanácsos megválasztása esetén azonban elhagyja jelenlegi állását és kiválik a városi tanácsból. Bár az úgy még nem is végleges, azért a városnál már gondolkodnak azon, hogy kit nevezzenek ki utódjának. Az első terv értesüléseink szerint az volt, hogy Hollmann Kálmán dr. gazdasági tanácsos kerül a városi pénzügyi osztályra élére és a gazda-

sági tanácsosi állást egyelőre nem töltenék be, hanem az osztály élére egy aljegyző kerülne ideiglenesen. Ez a kombináció azonban valószínűleg nem lesz megvalósítható és így új pénzügyi tanácsosról kell a városnak gondoskodni.

A pénzügyi tanácsosi állásra megjelölt egyén kijelölése azonban ropant nehéz, mert nem áll rendelkezésére szakember. Bizonyos azonban, hogy mindenesetre a jelentégy városi tisztviselőkről egyik tagját neveznek ki pénzügyi tanácsossá és nem hoznának külső embert erre az állásra.

A városi közigazgatásban már hónapok óta tartó személyi válságokat csak még fokozná a Lepedát tanácsosnak takarékpénztári igazgatóvá való kinevezése.

Panamavádak a hadügyminiszter ellen

Vásziacs barátjójának másfél milliós proviziója

Beogradból jelentik: Miért hallgat a kormány és a parlament a korrupcióról? címmel a »Tribuna« Vásziacs hadügyminiszter ellen éles támadást intéz. A cikk három vádat emel a tábornok ellen:

1. Vásziacs a Srpsko Trogovacsko Drustvo után 10 millió dinárért megvegyt egy munióció szállítmányt. A szakértő bizottság megtagadta az áru átvételét, mert a munióció nem felelt meg a kikötött követelményeknek.

2. Ujabbban megint hadianyagot vásárolt a kormány és pedig Mandl bécsi gyáros után, három és fél ezer drágább áron, mint korábban. Ezt a munióció Bocsidarevics ezredes jónak ismerte el.

3. Ennél az ízlésnél Mandl gyáros a következő összegeket fizette ki provizióképpen: Szelia és Balotta

nevű egyéneknek 3 és fél millió dinár; Mijalkovics Mitának 1 és fél millió dinár; Fiucsek Josipnak 2 millió dinár; Lázics Radójević 1 és fél millió dinár; végül Vasziljevics Zorkának, Vásziacs hadügyminiszter barátjójának egy és fél millió dinár. De ezeken kívül mások is kaptak nagyobb összegeket. Ezeknek az összegeknek legnagyobb részét meg lehet találni a Narodna Banka könyveiben.

Az adatok közlése után azt kérdezi a Tribuna, hogy miért nem kiadnak ki bizottságok Kragujevacba a munióció átvizsgálására és miért nem tesznek ezekről a dolgokról a parlamentnek jelentést.

Ez a cikk egy újabb lépése annak az akciónak, melyet a radikális párt néhány orgánuma Vásziacs ellen állandóan folytat.

Novák Péter az anyját vádolja a gyilkossággal

A gyilkosság színhelyén újra kihallgatják a vádlottat — A sentai háromszoros rablógyilkosság főtárgyalásának első napja

A Novák féle sental gyilkossági bűnpör első tárgyalási napja hétfőn reggel 9 órától délután egy óráig tartott. Az első napot Novák Péter vádlott kihallgatása töltötte ki.

A nagyon óvatosan, megfontoltan beszélt vádlott eddigi vallomásaitól eltérően konokul tagadja, hogy ő gyilkolta meg hozzátartozóit. A revolver, — mint mondja, — nem is volt a kezében, — mint az anyja vétele elő, az anyja lölte le az apját és minden lövés akkor történt, a mikor a fegyver Novákné kezében volt, ahonnan ő azt csak hosszas küzdelem után csavarta ki. Akkorra azonban apja és a kis Tóth János halottak voltak. Az ő sértülése is az anyja okozta. Csak annyit ismer be, hogy az anyját a fején kalapáccsal megütötte, amikor kizárótt vele, hogy a revolvert elvegye tőle. Novák Péter ezenkívül a legszörnyűbb váddal illeti anyját: azt állítja ugyanis, hogy anyja őt rá akarta bírni, hogy természetellenes viszonyt folytasson vele.

A főtárgyalás iránt egész Zentán nagy az érdeklődés és a tárgyalás közönségének hangulata rendkívül ellenséges a vádlottal szemben, amit még fokozott Nováknak a tárgyaláson tanúsított cinikus viselkedése és azok a vádak, amelyekkel anyja emlékéit akarja beszenyyezni.

A hétfői tárgyaláson a bíróság a vádlott ellentmondó, zavaros és homályos előadása miatt elhatározta, hogy a vérengzés eseményeinek lefolyását a vádlottal a helyszínen fogja ismét elmondani. Ebből a célból a bíróság az ügyészség, az ügyvédekkel és a nyomozást lefolytatót rendőri közegekkel kedden kiszáll a szomorú hírességre vergődött Novák-féle házba, ahol Nováknak meg kell mutatnia, hogy hol fekiédt apja és a kis Tóth János és hogy a szoba melyik pontján folyt le a küzdelem közte és az anyja között.

A főtárgyalást, — mely a sental városláza díszes nagyteremében folyt le, — reggel 9 órakor nyitotta meg Pavlovics István főtárgyalási elnök a tanács tagjai: Gonirac Vojszláv és Ilies Dragomir törvényszéki bírák. Jegyző Mandrovics Bogdan. A közvádat dr. Vasziljevics Ljuba ügyész képviseli, védő Ludaics Milos dr. sentali ügyvéd. Mint orvoszakértők dr. Perazis és dr. Bartha törvényszéki orvosok vannak jelen. A terem és a karzat zsufolva van közönséggel, amely

példás fegyverzettséggel viselkedik, csak a gyilkos vallomásának néhány megdöbbentőbb részleténél hallatszik erős felszisszenés.

A vádlott kihallgatása a bűnösség kérdésére Novák a következőképpen válaszolt:

— A gyilkosságban nem vagyok bűnös. A sikkasztásban sem, mert a pénz nem sikkasztottam el, hanem elvesztettem és egy részt vissza is adtam.

Ezután az elnök kérdésére elmondja multját egészen addig, míg Simon Márkus kereskedő mint segéd kaport alkalmazást. Itt körülbelül tizenháromezer koronát tulajdonított el.

Elnök: Milyen viszonyban volt az anyjával?

Novák: Amikor anyám ittas volt, akkor valamilyen öklökkel összevesztett, akivel csak találkoztam.

Ezután Novák elmondja, hogy 1918-ban Pap Mariát feleségül vette, akivel egy évig élt együtt az asszony szüleitől. Egy év múlva elvált a feleségétől. Válasza után rekvidró biztos lett, majd később Pollacek Jakabnál kapott utazói állást. Ebben az időben szüleitől lakott, de mert anyja szemrehányást tett neki, hogy kitaratja magát a szüleiével, vadházasságra lépett Kalindr Annussal, akinek a szüleihez költözött. Ezekkel azonban összevesztett és a mult év október 27-ikén visszament a szüleihez. Később belépett a Simon Márkus céghez. Egy-szer a cég részéről inkasszált, 1100 dinár hazavitt, amit az apja lövésárlásra kölcsönkért tőle és azt ígérte, hogy visszafizeti, ha a tehenét eladta. A pénzt azonban nem kapta vissza apjától. Simon Márkus emiatt feljelentette, mire ő felajánlotta, hogy az összeget részletekben visszafizeti. Az 1921-ik év vége felé megismerkedett Ujházi Julia kórházi ápolónővel.

Elnök: Tett-e neki házassági ígéretet? Novák: Komoly ígéretet nem, csak úgy beszéltem róla.

Elnök: Tett-e róla említést édesanyjának?

Novák: Igen. Az anyám erre azt mondotta, hogy ő nem választ nekem feleséget, válasszak magam, de vigyázzak, hogy úgy ne járjak, mint eddig. Az apám mindenbe beleegyezett.

Elnök: Volt elegendő pénze, mikor Ujházi Juliával megismerkedett?

Novák: Akkoriban gazdálkodtam, voltak dísznők, volt búzám, azt eladtam. Elnök: Mikor történt a gyilkosság? Novák: Hétfőről keddre virradó éjjel, hajnal tájban.

Elnök: Követlenül a gyilkosság előtt volt-e Ujházi Juliánál?

Novák: Igen. Aznap este 9 órakor voltam nála a kórházban.

Elnök: Miről beszéltek akkor? Volt-e valami előzete?

Novák: Igen. Azon a napon nagy fogócskás volt. (Derültség.) Említettem neki, hogy rossz előzeterem van. A betegség is lenyomott és nem tudtam megmondani, hogy mit érzek.

Elnök: Beszélte-e ott valami ölésről? Novák: Nem beszéltem.

Elnök: Maga azt mondja, kilenc óra volt, amikor hazament.

Novák: Igen. Elnök: Milyen távolságra van a kórház a lakásuktól?

Novák: Körülbelül tíz percnyire.

Elnök: Mikor a kórházból hazament, mit szóltak a szülei?

Novák: Zsörtölődtek velem.

Elnök: Egy szobában lakott a szüeleivel?

Novák: Igen. A kis Tóth János is mindig velünk volt, ő is ott aludt. Mikor hazamentem, a szüleim ébren voltak, csak a kis gyermek aludt anyám ágában. Az apám és az anyám evszekedtek, mert az anyám be volt rugva.

Az elnök most észreveszi, hogy a vádlott, aki egyébként is beteges, nagyon sápadt ezért megengedi, hogy leüljön és leveesse a rabkagylót, ami megtörténik és Novák úgy folytatja a vallomást.

— Behozták a vacsorámat. Anyám szólni kezdte, hogy ilyenkor járók hazá, mire elment a kedvem a vacsorától és otthagytam. Apám akkor már lefeküdt. En is veitközni kezdtem. Az anyám nem tudott lefeküdni, mert nagyon ittas volt. Nyolc óráig sört ivott meg, ott voltak az ivések. Padlónk is ivott. Én lefeküdtem, az anyám bejött, elfújta a lámpát és leült a kemence padkjára.

A véres éjszaka

Elnök: Hány óra volt akkor?

Novák: Tíz óra. Édesanyám egyre mászkált a szobában. Nem törődött velem, mert máskor is így viselkedett, ha nem tudott aludni. Ezután elaludtam. Egerszer hallottam, hogy az apám azt mondja: menj a fenébe, hagyjál legalább engem aludni.

Elnök: Latta, hogy mit csinált ekkor az anyja?

Novák: A takarót ráncigálta le az apámról. Azt mondta: ez is én anyám, mire az apám megugrta. Én közbeszóltam, hogy ha ő nem tud aludni, hagyjon legalább bennünket pihenni. Az anyám erre engem is megcsodált és azt mondta, hogy mindnyájunkat el fog pusztítani. Rólam is elkezdte ráncigálni a takarót, mire leszálltam és megfogtam az anyámat. Huzakodtunk, majd az anyám leült az ágy szélére és én újra lefeküdtem. Hamarosan azután az anyám kiment az udvarra, mert hánysái ingere volt. Hogy meddig volt kint, nem tudom, mert elnyomott az álom. Arra ébredtem, hogy az anyám bejött a szobába és azt mondotta, keijünk föl, mert reggel van. Azután fajtlanokdni akart velem és lerántott az ágyról. (Nagy mozgás.) Erre oda-hívtam az ágyához és lefektettem.

Elnök: Volt-e erről előbb is szó?

Novák: Régebben is kért az anyám állati dolagra, de csak amikor ittas volt. Az eset előtt két héttel is szó volt erről. Az anyám azután újra kiment, én pedig megmondtam az apámnak, hogy mit kívánok tőlem. Mikor újra visszajött, az apám emiatt szólni kezdte, mire az anyám egy kötelet csavart az apám nyakára és hazni kezdte. A lármára lementem az ágyról, az anyám erre a kötelet az én nyakamra is rá akarta csavarni. Ekkor éreztem, hogy a kötélet az anyámról is rá van csavartva. Dulakodni kezdtem, én elvettem a kötelet, kidobtam a konyhába, az atót pedig beültről bezártam, hogy az anyám újra ne mehessen ki a kötéletért. Az anyám ekkor lecsendesedett. Ez féltékenységek tájában történt. Ezután újabb félálomban emelődött hangok hallottam, mintha tányér csörögött volna. Félkeltem és hallottam, hogy

az apám ládalmában sélajt. Körülmen-
tem az asztalnál és megfogtam az anyá-
mat, mire ő közvetlen közelről rámlett
és azt mondta: *dőssél meg te is!* Mex-
fogtam a kezét és ekkor vettem észre,
hogy revolver van nála. Ekkor újra fel-
sült a revolver és a golyó belemen a
lábamba. Birkózni kezdünk. En el okar-
tam venni a revolvert, de nem tudtam.
Az anyám a revolverrel a homlokomra
ütött, amiól elszédültem és az anymat
elengedtem. *Ó akkor kiment a konyhába.*

Elnök: A kis fiuval mi történt?
*Novák: A kisfia akkor ébredhetett fel,
amikor az anyámmal birkóztam. Ó ak-
kor köztünk volt, amikor a revolvert el
akartam venni az anyámtól. Az anyám
azután újra behozta a kővetel, hogy fel-
akasszon. En el akartam tőle venni. Fel-
reiktem az asztal felé és elővettem
egy kalapácsot. Nem is tudom, hogy ho-
gyan találtam meg. A kalapácsal rá-
ütöttem az anyámra, hogy hányszor és
hova, nem tudom. Lehet, hogy a fejére.
Lehet, hogy a kisfia is kapott egyet.
Hogy ki ütötte meg, az anyám-e vagy
én, nem tudom, mert a gyerek mindig
ott volt köztünk. Csak azt hallottam,
hogy azt kiáltotta: *Jaj anyám beszakadt,
a fején, ne bántsanak!* Újra el akartam
venni a revolvert az anyámtól és dala-
kodás közben mind a ketten leesünk a
földre. A revolver újból esztűl. Ráütöt-
tem a kalapácsal az anyám fejére és
csak így tudtam tőle elvenni a fegyvert.
A revolvert aztán kivittem az udvarra
és a trágyudomb alá dobtam, a kővetel
pedig a füstbőkemencébe. Ezután fel-
akartam lötni, de nem tudtam, mert
elnyomott a bágyadság. Reggel négy
órákor találtak ott bennünket. En a föld-
ön fejtve aludtam.*

Az elnök ezután tizenegy órákor szü-
netet rendel el.

Szinet után az elnök felmutatja a vád-
lóttnak a bünyjeléket, a véres ruhákat és
a revolvert Novák mind felismeri.

Az elnök felolvassa a vádlótttnak a
sentai kórházban tett vallomásától fel-
vett rendőri jegyzőkönyvet. Ebben a val-
lomásban Novák beismeri, hogy ő lötte
le a szűlőit. *Novák erre a vallomásra
esztűl is tett, amire az elnök megállapí-
ta, hogy ez ellenkezik a bünytező per-
rendtartás intézkedéseivel. Felolvassa az
elnök a Szabotizás a vizsgálóbíró előtti
tett kérvallomását is, melyek sordn a
vádlóttt beismeri, hogy a revolvert az ő
kezében volt és ő vette elő a fegyvert.*

Novák Péter kijelenti, hogy azért val-
lott így, mert azt mondák neki, hogy
amnezstűt kap, ha beismerő vallomást
tesz.

A sikkasztás vádja
Ez után áttértek a sikkasztás ügyének
tárgyalására.

Novák erre vonatkozólag azt vallja,
hogy tizenhatezer koronát különböző cé-
gekűl beszédek, amely összegből két-
háromezer koronát elvesztett, a többi
elkötötte. A pénzből apjának is adott.

Az elnök megállapítja, hogy *Simon*
Márkus, akinek a pénzt elsikkasztotta,
a gyilkosság előtti napon kijelentette,
hogy ha nem térít meg a kárt, — fel-
fogja jelenteni. Ezután, — déli egy óra-
kor az elnök a tárgyalást bezárja és a
következő tárgyalást kezd reggel 9 óra
ra tűzi ki.

Kedden a tanukat hallgatják ki és elő-
reláthatólag az ítéletre is sor kerül.

A külpolitikai válság meghosszabbítja a kormány életét

Beogradból jelentik: A külpolitikai
helyzetben beállott komplikációk,
különösen az olasz külpolitikában
beállott fordulat erős visszahatással
van a belpolitikai helyzetre is.

A hét végén egy a radikális,
mint a demokrata képviselő klubok
üléseket tartanak, amelyekben a kor-
mányválságról kellene dönten. Eze-
ken az üléseken egy a bel-, mint a
külpolitikai helyzet megbeszélésre
kerül. És bár, különösen a demo-
krata pártban egészen az utolsó nap-
ig az volt a hangulat, hogy a kor-
mány lemondását feltétlenül ki kell
kényszeríteni, a súlyos külpolitikai

helyzetre való tekintettel nagyon
valószínűvé vált, hogy a kormány-
pártok el fogják odázni a kormány
lemondásának forszirozását.

Meglátás ez azoknak a demo-
krata lapoknak a megváltozott hang-
isa, amelyek eddig a leghango-
sabban követelték a *Pasies*-kormány
azonnali lemondását. Már a Politika
is azt írja, hogy nem hiszi, hogy

Bonar Law szigorubb rendszabályokat követel Németsország ellen

Berlinből jelentik: Hétfőn meg-
kezdődtek Berlinben a jóvátételi
bizottság tárgyalásai a német kor-
mánnyal, amelynek során főleg
Németsország pénzügyi ellenőrzé-
séről lesz szó. A márka stabilitá-
sítása és Németsország ellenör-
zése tekintetében hasonló akciói
terveznek, mint amilyen a Nép-
szövetség Ausztriával szemben
indított. Anglia hosszabb mo-
ratóriumot akar Németsországnak
engedélyezni, míg Franciaország
csak két évi haladékot akar adni

akadna elég képviselő a klubokban,
akik most a kormánykrisis kitöré-
séről fejtenének ki propagandát.
Protics Sztójának a Bácsmegyei
Napló számára tett nyilatkozatából
is kiolvasható, hogy az ellenék sem
tekintendő a hatalomhoz való görcsös
ragaszkodásnak, ha a kormány a
külpolitika viharfelhőinek elvonulá-
sága a helyén maradna.

a jóvátételi kötelezettségek teljesítésére. A német szociáldemokraták a jóvátételi bizottsággal folyó tárgyalások tekintetében a német kormány törekvéseivel szemben ellenzéki álláspontot foglalnak el.

Londoni jelentések szerint *Bonar Law* kijelentette, hogy *Lloyd George* politikája Németsországgal szemben nagyon erősítő volt és ő szigorubb eljárást fog a németekkel szemben tanúsítani. A kijelentés Berlinben nyugtalanságot kelt.

Drinápolyt átvették a törökök

Kemal pasa a Szuez-csatorna felszabadítását követeli

Genfből jelentik: A nagyhatal-
mak hivatalosan kérdést intéztek a
svájci szövetség tanácsához, hogy
hozzájárul-e a keleti békekonferenciájának Lausanneban, való megtartásához. Minthogy a szövetség tanács ehhez hozzájárulást adta, Lausanneban máris megkezdtek az előkészületeket a konferencia megtartására és a béke delegátusok elhelyezésére. E hét folyamán a francia, angol és olasz követségek tagjai Lausanneba mennek, hogy az ottani hatóságokkal a delegációk és az újságírók elszállásolásáról gondoskodjanak. Valamennyi újságíró egy szállóban akarják elhelyezni. A delegációk egy részét Ouchyban, a másik részét pedig Lausanneban helyezik el.

Az amerikai Unió kormánya Anglia meghívására értesítette a londoni külügyi hivatalt, hogy nem vesz hivatalosan részt a lausannei konferencián.

Fascista gyűrű Jugoszlávia ellen

Az olasz és magyar fascisták megegyezése — Friedrich és a horvát emigránsok — Egy beogradí lap leleplezése

A beogradí »Vreme«
hírforrásból érdekes adatokat közöl az olasz fascisták hatalomra jutása alkalmából azokról a kapcsolatokról, melyeket az olasz fascisták a horvát emigránsokkal és a magyar fascistákkal fenntartanak.

E szerint az olasz fascisták a közelmúltban közvetlen tárgyalásokat folytattak az Ebredő Magyarok Egyesületével és egyéb magyar fascista körökkel. ami után a magyar fascista mozgalom vezére, *Friedrich István* hosszabb tanácskozást folytatott a habsburgista horvát emigráció vezérével, *Frankkal*.

A horvát kérdés nagy gondja egy magyar, mint az olasz fascistáknak. Különösen az a hír, hogy *Rades* Beogradba készül és tárgyalásokat kezdett a demokratákkal, váltott ki közöttük nagy izgalmat. A magyarok mostanában *Rades*ot, »postaba rajongónak«
nevezik, akiben nem lehet reménykedni.

A zagrebi kongresszus is kellenetlen hatást tett rájuk és különösen azért nagy közöttük az elégedetlenség, mert azt bizonyította, hogy a

szannei béketárgyalásokon, hanem csak megfigyelővel képviselteti magát, minthogy az Egyesült Államok nem álltak hadiállapotban Törökországgal.

Konstantinápolyi jelentések szerint az angol delegáció a béketárgyalások közelemből fogja, hogy a Szuez-csatorna uralmáról is tárgyaljanak. Kemal azt kívánja, hogy az angol megszálló csapatokat venjék vissza és a csatorna nemzetközli, nem katonai ellenőrzés alá kerüljön.

Mint Konstantinápolyból jelentik, *Kelet-Thrácia* kiürítése október 20-án új felbejzódott. *Drinápoly* bevonultak a szövetséges határnak csapatai és a közigazgatási a török hatóságok átvették. A város polgári biztosa, *Fakir bey* is megérkezett *Drinápoly*ba.

Az angol delegációt a lausannei konferencián *Izmet* pasa külügyminiszter fogja képviselni.

horvát intelligencia kezd Beogradba elhajlani.

A fascisták azt a feladatot tűzték maguk elé, hogy a horvát emigránsok után a horvát nép között zavarokat támaszjanak. Ecélből *Fridrich* bizalmasa *Kis* (?) az egész horvát emigrációtól érintkezésbe lépett. *Friedrich*nek elsősorban az a célja, hogy a sok frakcióra szétszakadt horvát emigrációt egyesítse.

A Független Horvát Párt, amelynek vezérei *Sarkoties* vezérőrnagy, *Duces* és *Percevic* már meg is vezettek *Kis*-sel a magyarokkal való teljes együttműködésre. *Sarkoties* külön feladattal is megbízták.

Hogy Jugoszláviát teljesen elleneséges gyűrűvel vegyék körül, a magyar fascisták érintkezésbe léptek a macedón komitével és a török nacionalistákkal is, hogy az ő együttműködésüket is biztosítsák.

A bolgár »Zora«
szerkesztője, *Tomalevszki* és *Proterogov* tábornok még néhány segítőtársat most Budapesten tartózkodnak és élénk tárgyalásokat folytatnak *Friedrich*-kel és alvezéréivel.

Kemal pasával kurírok után érintkezik *Friedrich* István.

Most újabb tárgyalásokra készülnek ezek a szervezetek, úgynevezik az országba akariák küldeni és végleges programot akarnak kidolgozni a Jugoszlávia elleni energikus fellépésre.

Még csak az olasz válság végleges lefolyását és a fascisták kormányhatalmának megerősödését várják, hogy azután egyidejűleg akciót kezdjenek Magyarország, Fiume, Albánia, Dalmácia, Montenegró és Macedónia felől.

A rokkantak tüntetése Beogradban

Beogradból jelentik: Vasárnap délelőtt a rokkantak a Mihály-szobor előtt gyűlést tartottak.

A szónokok beszédeikben a legérelmesebben követelik a rokkant-törvény minél gyorsabb meghozatalát, a rokkant-díjak sürgős ki fizetését.

A gyűlés után tüntető menetben a királyi palota elé vonultak. A rokkanttömeg fölvonulása megindító látványt nyújtott. A királyi palota előtt hosszasan eljeneztek *Sándor királyt*, akit azonban könnyebb betegsége meggátolt abban, hogy az ablaknál megjelenjen. Ezután a parlamentbe vonultak, ahol a küldöttséget *Vujicsics* alelnök fogadta, aki előt feltárták a rokkantak szomorú helyzetét és sürgették a törvény mielőbbi tárgyalását. *Vujicsics* megnyugtató válasza után a rokkantak rendben szétesztek.

A kormány a sajtó utján válaszol György herceg levelére

Visszaütasítja a herceg köszönetét

György hercegnek az *Epoch*ban megjelent a kormányhoz intézett nyílt levele, amelyet a *Bácsmegyei Napló* vasárnapi számában ismertett, mindenféle nagy feltűnést keltett. Mint Beogradból jelentik, a kormány hétfő délelőtti ülésén György herceg ügye ismét napirendre került, éppen ezzel a nyílt levéllel kapcsolatban.

Hosszabb tanácskozással után a kormány elhatározta, hogy a királyfi-
nak hasonlóan a nyilvánosság előtt fog válaszolni. A kormány választást bíftó esztig még nem publikálták, ki szivárgott hírek szerint azonban a kormány elsősorban arra fog rámutatni, hogy *Sándor király soha semmit sem tett füvre, György herceg ellen és hogy éppen a kormány kívánta, hogy a herceg ellen sokkal erőlyesebben lépjenek fel és mindig maga a király volt az, aki az engedékenység álláspontján állott.*

Azt is ki fogja fejtetni a kormány válasza, hogy a hercegnek nincsen miért köszönetét mondania a kormányoknak és kéri a herceget, hogy hagyjon végre fel a nyilvánosság előtt az ilyen támadásokkal.

Pasies lapja, a *Tribuna*, hétfő esti számában György herceg leveleivel kapcsolatban éles támadást intéz a királyfi ellen, melyben többek között azt állítja, hogy *Timotijevics* belügy-, *Vászics* hadügyminiszter és *Angyelles* Pavle demokrata képviselő, akiknek titkos politikai céljaik vannak, támogatják György herceg nem éppen finom, de nagyon átlátó tervét. A lap szerint kívánatos volna, hogy *Pasies* egy a király, mint az ország érdekében minél előbb véget vessen az egész ügynek, amely végeredményben tisztá anyagi kérdése György hercegnek.

Gárdonyi Géza meghalt

Egerből jelentik: Gárdonyi Géza vasárnap éjjel Egerben 59 éves korában meghalt.

A mai magyar irodalomnak nincsenek igazi nagyjai. Nincsenek olyan írói, akik nemcsak a születő-haló napoknak, hanem örökéletű reprezentánsai lennének a kornak is, amelyben élnek. De ebben az inséges időben annál inkább számolni kell tartani minden értéket és annál nagyobb a veszteség, amikor a legjobbak egyikének munkás kezéből hull ki a toll.

Gárdonyi Géza elindult immár azon az uton, amelyen munkáját sikerét, eredményét akaratával és elgondolásaival az irodalom történet fogja fölmérni. Igazságtalanság lenne őt legnépszerűbb könyveivel alapján méltatni. A Gore könyvek szenzációs sikereit nem szabad az irodalom fényezésének tekinteni. Azon az uton, mely a Szegedi Napló redakciójából felvezetett Budapestre s a budapesti lármától az egri csöndbe, nem ezek a sikerek az élet magasság jelzői.

Regényei (A láthatatlan ember, Az egri csillagok, A hatalmas harmadik, Isten rabjai, Az öreg tekintetes, Nem élhetek muzikászó nélkül), nem egyforma értékűek s a modern regény kialakult törvényeinek nem egyformán engedelmességek. Társadalmi regényeit a mai olvasó már nem olvassa, azzal a zavartalan érdeklődéssel, ami önként jár ki az örök emberi művészi ábrázolásának. Történelmi regényeiben is már első kritikusa is hibáztatott olykor a szertehulló konstrukciót. De felejthetetlen szépségűek és hibátlan tökéletességűek azok a terjedeleme nézve apróbb írásai, amelyekben a falu alakjait, hangulatát, levegőjét eleveníti meg. Ezekben a genre képekben csodálatos alkotásai vannak. Az írása minden cícuma nélküli, mesterkéletlen, kiszámítottá nélkül való. De a csöndesen tempózó mondatokban eleven élet lüktet, alakjai, melyeket megformál,usból és verből valók és be lehet szívni azt a levegőt, ami soraiból kiárad.

Színadai művei közül csak a Bor képviseli méltóan írói képességeit. A Bornak kivételes színadai és irodalmi sikere volt s a magyarországi színpadoknak még ma is állandó műsordarabja. Ez a legkülönb népszínműve a magyar irodalomnak. A többi színadai munkája már kevésbé sikerült, ámbar az Annuská-nak letagadhatatlan színadai sikere volt.

Gárdonyi írt novellákat, lírai verseket, verses regényt (Ygazság a földön) gyermekregényeket. Munkás élet volt az övé, sok családdal, örökös egészséggel, kevés örömmel. S amit az irodalom adhatott volna neki, azt Singer és Wolfner vette meg havi 500 koronáért. Élete végét kiadóval való pöre keserítette meg.

Magyar volt és író. Neki is hordania kellett az Keresztjét. Most összeroskadt.

Gárdonyi betegsége

Gárdonyi már kora ősz óta betegeskedett, de nem sokat törődött bajával és nem akarta kezelni magát. Szívbei, vesébei és

májbei gyötörte és különösen vesébeja volt az, amely súlyos komplikációkat és kellemetlen következményeket vont maga után. Orvost mindazonáltal a legutóbbi időkig nem hívatott. Mikor az orvos megvizsgálta, konstatálta, hogy baja súlyos s fel kell vinni Pestre. Gárdonyi azonban nem akart felmenni, noha pénteken már külön kocsi is állott a rendelkezésére. Vasárnap délelőtt a beteg egészen jökédvü volt, a pipéját kerte és rá is gyujtott. Este azonban ismét rosszabbodott állapotán és éjjel után egy órákor szívgyengeség következtében elszenderült.

Életrajza

Gárdonyi Géza 1863. augusztus 3-án született a fejérmegyei Agárd-pusztán. Iskoláit elvégezve, a néptanító lett, de nem sokára, irodalmi ambícióktól hajtva,

A fascisták kormányt alakítottak Olaszországban

A király nem rendelte el az ostromállapotot — Vér nélkül folyt le a fascista forradalom — Betiltották a szocialista lapokat

Rómából jelentik: Az olaszországi fascista mozgalom a faszizmus gyors győzelméig végződött.

A király Mussolini, a fascisták vezérét megbízta az új minisztérium megalakításával.

Mussolini hajlandónak mutatkozott a megbízás elfogadására.

Az olasz kamarát valószínűleg a legközelebbi 48 órában fölösszálják.

Mielőtt a király Mussolinizhez fordult volna, Salandra tett kísérletet kormány alakítására. Salandra a jobboldali pártokkal és a fascistákkal óhajtott kabinetet alakítani, farradozásai azonban nem sikerültek, mert Mussolini ragaszkodott ahhoz, hogy fascista kormány jöjjön létre.

A fascistáknak Róma ellen irányuló fenyegető fölvonulása sürgőssé tette a megnyugtató megoldást.

Salandra erre visszatért a királynak megbízatását, mire a király, aki Fakta kezdeményezése dacára, nem akarta az ostromállapotról szóló rendeletet aláírni, Mussolini-t kérte magához.

Mussolini Milanóból már Rómába utazott. Elutazása előtt kijelentette a hírlapíróknak, hogy koncentrációs kormányt akar fascista többséggel, melyben egy nacionalista, négy demokrata és két katolikus néppárt foglalna helyet.

kormányprogramja az általános kilengésfeloldás és a lelkek megnyugtatósa, valamint a legnagyobb takarékoság minden állami üzemben.

A deznált miniszterelnök kijelentette továbbá, hogy a gyűlékezési jog érintetlenül fog megmaradni és kilitátsba helyezte a fascista miniszter fölösszálását.

A Matin a következő miniszteri listát közli:

Miniszterelnök és belügyminiszter: Mussolini.

Külgyminiszter: Acerbo (fascista).

Hadügyminiszter: Diaz tábornok. Tengerészeti miniszter: Haon di Revel admirális.

Három miniszteri tárcát a katolikus néppártnak, három pedig a demokratáknak ajánlanak fel.

Mussolini módosítani kívánja a választási törvényt és rövid időre terjedő költségvetési felhatalmazást adja a kormánynak, hogy azután alkotmányos formák között feloszlassa a képviselőházat és kiritálja az új választásokat.

Milanói jelentés szerint a fascista mozgalom Olaszországban csekély

az újságíró mesterségével cserélte fel a tanítást. Pályájának elején a Szegedi Híradónál, a Szegedi Naplónál, majd az Arad és Vidékénél dolgozott, később Budapestre került. 1897-ben visszavonult a fővárosi élet zajától és Egerben telepedett meg, honnan azóta, most bekövetkezett haláláig, szinte ki sem mozdult. Ezek az egri természetesen eltöltött évtizedek azonban a termékeny irodalmi munka évtizedei voltak. Itt születtek meg legnagyobb alkotásai, melyek a magyar, de a nemzetközi értelemben vett irodalom szempontjából nézve is halhatatlanok: Pöhölyök. Az én falum. Két katicabogar. Egri csillagok. A láthatatlan ember. Isten rabjai. Gőre Gábor. Az a hatalmas harmadik és az újabb idők termékeképpen: A hosszuhaju veszedelem. Szunyochy matyánkja stb. Színadai művei közül nagy sikerrel játszott és játssza ma is a Nenzeti Színház a következő, erős magyarsággal és mélységgel költsézzel megírt színműveit: Annuska, Fehér Anna, A bor, Falusi verebek, Karácsonyi álom.

kívétlenül vér nélkül folyt le.

Pádua, Mantua, Parma, Piacenza, Verona, Como és Treviso a fascisták kezén van. Piacenzában két karabélyos elesett, öt fascista súlyosan megsebesült. Egyébként a mozgalom általában nyugodtan és vérontás nélkül folyik le.

A kormány fölösszólását a renő föntartására és a fegyverek átadására Milanóban a fascisták nem fogadták el és tovább gyűjtik csapataikat, hogy Róma ellen vonuljanak.

A milanói fascista parancsnok, az Avanti és a Justicia napilapok megjelenését, mert a fascistákkal szemben barátságatlan magatartást tanúsítottak.

A vasúti közlekedés a fővárossal megakadt. A vágányokat több helyütt megrongálták.

A közúti forgalmat megszüntették az az utcán minden gyűlékezést megtiltották. Az összes fegyverviselési engedélyeket bevonták.

Tegnap a kommunisták és fascisták között rövid esata volt, melynek egy halottja és több sebesülte van. A rendet rövidesen helyreállították.

Cremonában a fascistákkal puskarra került a sor. A harcuk öt halottja van.

Déolaszország Olaszország többi részétől valóssággal el van zárva és a fascista milícia uralma alatt áll.

D'Annunzio hívei szervezettük azt az utatást kapták, hogy a fascista mozgalomtól tartás magukat távol és csak a költő parancsának engedelmeskedjenek.

A pápa Olaszország püspökeihez levelet intézett, amelyben sajnálkozásának ad kifejezést, hogy a nyugalom még mindig nem állt helyre. A levélben arra inti a püspököket a pápa, kettőzzék meg a béke helyreállításának előmozdításában buzgalmutak.

Vasárnap este a kormány a Stefani-ügynökség után a következő íelhivatalos közleményt adta ki: Fantasztikus hírek terjedtek el az olaszországi helyzetről. Newyorkból jelentik, hogy ott a király meggyökösülésének híreit terjesztik. Az igazság ezzel szemben az, hogy egyes elszigetelt összelítkezésekből elképzelt országszerte teljes nyugalom van.

A Kormányválság közeledik megoldása felé.

Ami az alakítandó fascista minisztérium külpolitikáját illeti, Mussolini lapjai jelzik, hogy azt csak az általános választások után

fogja az új kormány pontokba foglalni.

Annai bizonyos, — írják a fascista lapok — hogy az olyan »kevésbé égető kérdések, aminek a volt kormány Tessin és Trient problémáit tartotta, azonnal előtérbe fognak kerülni és hogy

az adriai kérdés aggasztó módon fog felszínre kerülni, elannyira, hogy bizonyos körülmények között ez a hatami kérdés Jugoszláviával végezzes következményekre vezethet.

A Chicago Tribune párisi lapja szerint a fascista mozgalom külpolitikái céljai ezek:

1. El kell törölni mindazokat a Jugoszláviával kötött szerződéseket, a melyek a dalmt partvidékről és Fiume birtokról szólnak,

2. módosítani kell a washingtoni egyezményt, hogy Olaszország korláttalul fejleszthesse és növelhesse hadi flottáját,

3. a német jóvátételből egy nagyobb rész Olaszországot illesse meg,

4. a Dodekanesz szigeteinek bekebelezése Olaszországba,

5. a lausanne békekonferencia elhalasztása, hogy a megalakulandó új kormány gondosan fontolóra vesse a közkeletli problémákat.

A titkos fascista-bizottság kiáltványt bocsátott ki, amely többek közt ezeket mondja:

Egész Észak-Olaszország hatalmában van. Umbridi is megszállottuk. A győzelem a miénk, nem szabad alkudoznunk, nehogy valami Salandra-féle kormány kerüljön hatalomra.

az új minisztériumnak kizárólag fascistákból kell állania.

A titkos végrehajtó-bizottság élén Mussolini áll, tagjai pedig Ovidio képviselő, aki a parlamentben a fascista pártot képviseli, De Vecchi képviselő, a fascista hadsereg parancsnoka és Michele Bianchi, a fascista párt titkára.

A novisadi radikálisok Tomics Jása emlékéért

A »Novi List« nyomán mi is közöltük azokat a vádakait, amelyekkel nevezett lap a novisadi radikális pártot illette. A Novi List szerint a párt haláttalan viselkedett a napokban elhunyt Tomics Jásával szemben, temetésére nem rendelt ki katonazenét és halála előtt lemondatta mandátumáról.

A »Bácsmegyei Napló« novisadi munkatársa most kérdést intézett a vádakra vonatkozólag dr. Svinjarev Miloradhoz, a radikális párt egyik vezéréhez, aki a kérdéssel kapcsolatban a következőket mondotta:

— Nem telet meg a valóságnak a »Novi List« közlése arra vonatkozólag, hogy a párt az 500 dináros költség megtakarítása miatt nem rendelt ki katonazenét a temetésre. Tomics Jása két ízben dobvolóját volt, résztvevő a török és görög-szerb háborúban és működött mint haditudósító is. Eppen ezért halálát azonnal bejelentettük úgy a novisadi hadtestparancsnokságnak, mint a hadügyminisztériumnak. A temetésre vonatkozólag egyik részről sem történt azonban intézkedés. Mi a magunk részéről nem is gondoltunk a katonazene kirendelésére, mert kegyeletünk sokkal mélyebb, semmint hogy az ilyen külső kifejezésre szükség volna és különben is elevenítettük volna a zenés temetés a ritussal. Hogyha 100.000 dindért megvette a radikális párt Tomics Jása összes kiadottan hátrahagyott művét és saját költségén rendezte az egész temetést, akkor bizonyára nem járt volna szerepet ez az 500 dinár sem, amibe a katonazenekar került volna.

— Nem fedi a valóságot a »No-

vi Liste-nek Tomics Jása lemondatásáról szóló híre sem. Ő nem akarta már a felelősséget sem vállalni, amikor felajánlották neki és a radikális párt mindent elkövetett annak érdekében, hogy más belátásra bírja, épp azért, hogy dokumentálja hűtlését Tomics Jása őriási érdemeivel szemben. A vidovdáni alkotmány megszavazása után Tomics Jása betegségére miatt le akart mondani, de Ribar akkori házelnök kijelentette, hogy lemondólevelét nem is terjesztik a verifikációs bizottság elé és még ha egy ülésen sem jelenik meg, akkor is megtartja mandátumát, éppen nemzeti érdemeire való tekintettel. Halála előtt azonban felesége a párttagok tudta nélkül küldte el vele lemondólevelét és amikor a párt erről tudomást szerzett, az a lemondást vissza akarta vonatni, Tomics Jása felesége férjének súlyos betegségére való tekintettel, ezt nem engedte meg. Ugyszólván még az erről folyó tárgyalások alatt halt meg Tomics Jása.

Elmondotta még dr. *Svinyarev*, hogy a radikális párt saját költségén adja ki Tomics Jása hátrahagyott műveit, nevével Novisad-utócat nevez el és emlékéért egy nagy alapítvánnyal vagy emlékművel is meg fogja örökíteni.

HIREK

— A szkupstina meghívja a csehszlovák parlament tagjait. Beogradból jelentik: Az a szivélyes fogadtatás, amelyben a cseh parlamenti körök a jugoszláv képviselőket részesítették, beogradi politikai körökben nagyon jó benyomást keltett. A parlament elnöksége ezért elhatározta, hogy viszonzásul meghívja a prágai parlament tagjait egy beogradi látogatásra.

— A szláv nemzeti egyesülés ünnepe Zagrebban. Zagreből jelentik: Vasárnap délelőtt valamennyi templomban ünnepi istentisztelet volt a szláv nemzeti egyesülés negyvenedik évfordulója alkalmával. Az istentiszteleteken a polgári és katonai hatóságok és kulturegyesületek reprezentánsai is résztvettek.

— Szlepcevic Milán lesz a novisadi kerületi főnök. Novisadról jelentik: Kedden dől el Beogradban a novisadi kerületi főnökség ügye. Amint a „Bácsme gyei Napló” munkatársa beavatott helyről értesül, Szlepcevic Milán novisadi főispánt nevezik ki kerületi főnökké.

— A segesvári Petőfi-szobor leplezése Félegyházán. Kiskunfélegyháza városa vasárnap délelőtt leplezte le Petőfi Sándor ércszobrát, melyet a segesvári csatáról szállítottak át Félegyházára. Az ünnepi beszédet Pakots József nemzetgyűlési képviselő, a Petőfi-Társaság tagja mondotta.

— Megalakult a novisadi munkásbiztosító pénztár új igazgatósága. Novisadi jelentés szerint szombaton alakult meg a novisadi munkásbiztosító pénztár új igazgatósága, amelynek elnöke *Tatits Pavle*, alelnökei pedig *Likovics Azra* és *Pottnar Márk* lettek.

— Működik a novisadi árvízszelő bizottság. Novisadról jelentik: A legutóbbi közzgyűlés által megválasztott tíztagú árvízszelő bizottság hétfőn tartotta első ülését, amelyen azokat az irányelveket beszédte meg, melyek szerint a bizottság működni fog. Az árvízszelő bizottság elsősorban a mérszártségeket fogja megrendszabályozni, majd megállapítja vendéglői rakat és az adagok mennyiségét is.

— Az Országos Ujságíró Egyesület határozatai. Beogradból jelentik: A Jugoszláv Ujságíró Egyesület központi választmányára vasárnap délután ülést tartott. Az ülésen többek között elhatározták, hogy a szekciókat felhívják arra, hogy a rendes tagok nevélegyékét újabb szigorúan vizsgálják felül és külföldre be a központnak, amely a nevélegyékék alapján a közlekedési minisztériumtól minden rendes tag részére állandó vasúti szabadjegyet fog kérni. Elhatározták továbbá, hogy a külügyminiszternek memorandumot adnak át, amelyben azt követelik, hogy a megszüntetett *Liubljana* és szarajevói sajtóirodákat újra állítsák fel. Ezt azzal indokolták, hogy egész Bosznia-Hercegovina, Dalmácia és Szlavónia hivatalos hírszolgálat nélkül van. A memorandumot, amelyet *Protics Sztójan* elnök írt alá, a hétfőn nap folyamán *Szmodelj* alelnök és *Vodop* főtitkár benyújtotta a külügyminisztériumba.

— Pancsevóra helyezik a zombori kereskedelmi iskolát. Beogradból jelentik: Hír szerint a közoktatásügyi minisztériumban azzal a tervvel foglalkoznak, hogy a sombori kereskedelmi iskolát Pancsevóra helyezik át. Az áthelyezés oka az, hogy a sombori iskolába nagyon kevés diák jelentkezik.

— Csingtau kínai közigazgatás alatt. Londonból jelentik a Reuter-ügynökség: Október 30-án Csingtauban megszűnik a japán közigazgatás és a volt német gyarmat kínai közigazgatás alá kerül.

— Női divatszalon a hotelban. Novisadról jelentik: Amint már megírtuk, október elején a rendőrségnek tudomására jutott, hogy *Nadler Poldi* bécsi divatárúsnő a *Mária királyi* szálloda 42. számú szobájában engedély nélkül nődivatszalon nyitott. A rendőrség ezért lefoglalta a divatteremben talált ruhát és árdíjazásért eljárást indított *Nadler Poldi* ellen. A bíróság hétfőn tárgyalta az ügyet és úgy döntött, hogy luxus cikkről lévén szó, nem forog fenn árdíjazás, ezért *Nadler Poldi* felmentette és a 100.000 dinár értékű lefoglalt ruhát neki visszaadta.

— A Németországba szóló postacsomagok díjszabása. A postaügyi minisztérium legújabb rendelkezésében megállapítja a Németországba küldött postacsomagok új portóját, amely 5 kg-ig 20 dinár, 5-től 10 kg-ig 32 dinár tesz ki.

— A Nemzetközi Duna-bizottság ülése. Beogradból jelentik: Néhány napon belül ismét megkezdik munkáját a permanens Duna-bizottság konferenciája, mely a közép-szláv Duna felett az uralmat gyakorolja. A konferencia véglegesen meg fogja állapítani az igazgatási statumokat. A bizottság elnöke a Népszövetség külön e célra kiküldött delegátusa lesz. Az S. H. S. államot *Risztics Mihajlo* meghatalmazott miniszter fogja képviselni.

— Nagy vasúti szerencsétlenség Franciaországban. Párisból jelentik: Vasárnap délelőtt *Chatelot* állomáson két személyvonat összeütközött. Tizenhárom halottat és tizenegy sebesültet hirtak ki a romok alól. Az összeütközést hibás váltóállítás okozta. A szerencsétlenséget nem lehetett elhárítani, mert a mozdonyvezetők a nagy havazás miatt nem látták a szemközti jövő vonatot.

— Magyarországon huszonegyezer koronát kérnek egy mársa dohányzer. Budapesti jelentés szerint a dohánytermelők azt a kérést terjesztették a pénzügyminisztériumhoz, hogy a mai dohányárakat kétszeresére emeljék fel, úgy, hogy egy mársa dohány 22—24.000 korona volna.

— Negyven milliós nyakék a vajas kenyérben. Budapestről jelentik: Néhány nappal ezelőtt a cseh határnál a vámvizsgálat alkalmával felült, hogy *Szívós Kornél* úgnök négy kilogramm vajat akart átvenni a határon. A csomagot gyanusnak találták és megvizsgálták a vajat, amely a vizsgálat során teljesen számtalolt és abból két darab egyenként husz millió korona értékű csodálatos szépségű gyöngyör került elő. *Szívós Kornél* *Márton Ferenc* deklatív azzal elfogta s Budapestre szállította. Kihallgatásakor azt mondta, hogy a két gyöngyör a bolgár királyi családi ékszerek közül való és őt egy bolgár kereskedő bízta meg azzal, hogy a gyöngyöröket Csehországba szállítsa. *Szívós Kornél* és három társát a rendőrség előzetes letartóztatásba helyezte.

— Sikkasztás a budapesti cseh követészen. A budapesti cseh követészen pénztárában már régebb idő óta észlelnék apróbb hiányokat. A követészen házi nyomozást indított s megállapította, hogy *Baum József*, a követészen egyik munkosa az utelvek láttamozásáért befolyó díjjal nem számolt el. Bevallotta, hogy összesen 13.000 szokolt el-sikkasztott. A budapesti rendőrség letartóztatta.

— Numerus clausus a művészetben. Budapestről jelentik: Az ébredő diákegyesületek a legutóbbi tudomány- és műveltségügyi heccet után újabban a művészi iskolákra vetették rá magukat. Megállapították, hogy egy a képzőművészeti, mint a zenei főkiskolán nem tartottak meg a numerus clausust és a megengedétnél több zsidó hallgatót vettek fel. A zenei Főkiskola hallgatói között állításuk szerint több mint ötven százelek zsidó. A Magyar Egyetem és Főkiskolai Halgatók Országos Szövetségének nevével ébredő szervezetek a napokban gyűlést fog összehívni ebben az ügyben.

— Elmarad a novisadi országos vásár. Novisadi jelentés szerint az ottani három napos országos vásárt, amit most kellett volna megtartani, az esős időjárás miatt bizonytalan időre elhalasztották.

— Újabb árvíz Zelenikán. Zelenikáról jelentik: Október 27-én újabb árvíz pusztított Zelenikán, melynek nagysága még a hónap elején pusztított árvízet is meghaladta. A környékbeli lakosság nagy kárt szenvedett, a vetések elpusztultak. A nagy rakpart, valamint a pályaudvaron a sínek víz alatt állanak s a vonatok csak a magasabban fekvő részekig szállítják az utasokat.

— Polónyi Dezső rágalalmazási pöre Novák alezredes ellen. Budapestről jelentik: Annakidején a Magyar Olomáru gyár antimonszállítása miatt a városparancsnokság letartóztatta *Apor Elemér* vezérigazgatót egy társával egyetemben. Amikor ez megtörtént, *Apor védője*, *Polónyi Dezső* beadvánnyal fordult *Friedrich István* volt hadügyminiszterhez és élesen kifakadt *Novák Elemér* és *Verő* alhadnagy ellen. Novák erre hatóság előtti rágalalmazás miatt perbe fogta *Polónyi Dezsőt*. Az ügyet hétfőn tárgyalta a budapesti törvényszék és a tárgyaláson, amely még nem fejeződött be, élénk szócsata fejlődött ki *Polónyi* és *Novák* alezredes között.

— Oroszország német vezetéssel légi flottát szervezett. A Daily Mail levelezője Moszkvából azt jelenti lapjának, hogy a szovjetkormány hatalmas légi flottát létesített, amely teljesen német vezetés alatt van. Az egész flottának a parancsnoka *Welling* német repülő. Valamennyi magasabbrangú repülőtszert a német tisztek sorából került ki. A gépek német gyártmányúak s azokból az aeroplánokból állanak, amelyeket a németek a békeszerződés értelmében a szövetségeseknek kiszolgáltattak. A szövetségesek ezeket a gépeket egy társaságnak adták el, a mely azokat a szovjetkormányhoz juttatta.

— A magyar legitímisták szervezetei csuhában keresik fel Zitát. A *Newyork World* érdekes, de kissé fantasztikus hírt közöl Zitáról. Zita volt osztrák császárné — Iria a lap — tudvalevőleg Spanyolországban él, Lequeitóban, egy elragadóan szép helyen, a *Pyreneus* hegység erdősorozata bércei között. Az utóbbi időben valóságos bucsujáró hely lett ez a kis spanyol helység. Tömegesen keresik fel Zitát száműzetésében a magyar legitímisták és magyar főurak. A látogatók nagybárá karmelita vagy jezsuita szerzeteseknek öltözködve jönnek Lequeitoba. Automobilon érkezett kurirrok diszrullás udvari méltóságok tanyáznak a környékbeli kis fogadóknak.

— Amerikai zsr Budapestben. Budapestre harminc vagon amerikai zsr érkezett s most újabb zsr vagon zsr van utban. Az amerikai zsrít Csehország közvetítésével kapta a magyar főváros. A csehek ezzel szemben kövér dísznökat kaptak, minden 102 kiló amerikai zsrért 100 kiló hízott sertést elősúlyban. Az amerikai zsrirakot folytán állandóan esik Budapestben a zsr ára.

— Tíz a diakovói püspöki palotában. Diakovóból jelentik: Szombaton reggel a püspöki palotában a kézművesek építkezése miatt tíz ütött ki. Az emeleten négy balkon ledgett, majd a tíz átcsapott a nagy fogadásti terembe is. A meyezet több teremben és a püspöki irodában beszakadt. A tűzoltóságának fáradságos munkája után sikerült a tüzet lokalizálni. A kár jelentékeny.

— Frigyes főherceg 80 vagon műkinces. Budapestről jelentik: Habsburg Frigyes volt főherceg elkobzott bécsi palotájának egész berendezését, mintegy 80 vagon műkinceset: antik butorokat, kínai porcellánokat, festményeket, metszeteket muzeumi letének ajánlotta fel a magyar kormányának. A műkincesek elhelyezésével azonban baj van, mert az erre a célra legjobban megfelelő Iparművészeti Muzeumban, *Végh* főigazgató kijelentése szerint erre nincsen hely.

— A bécsi szociálisták nagy tüntetése Seipel kancellár ellen. Bécsből jelentik: Az osztrák szociáldemokratápart vasárnap délelőtt nagyszámú népgyűlésen tüntetett Seipel kancellár genfi megállapodás ellen. Híntegy száz ezer ember gyűlt össze a városbáza előtt, ahol tüzenyolc szónok mondott beszédet. Dr. *Bauer Ottó* kijelentette, hogy a szociálisták nem fogadják el Seipel genfi megállapodásait. A népgyűlés után hatalmas tüntető felvonás volt a Ringen és a tömeg a Seipel-kormány távozását követelte.

(*) A legizletesebb és legolcsóbb vilásláreggeli *Landovic* (volt *Bačka*) vendégfogó. Csak 2 dinár.

— Életfogytigiani fegyház egy gyilkos testvérnek. Győről jelentik: Borzalmas büntetést felett hozott ítéletet a győri királyi ítélőtábla büntetőtanácsa. Csopak községben *Strenner János*, az örökség felosztása miatt állandó civakodásban élt testvéreivel és amikor a csopaki lakásügyi hatóság az öröklet házbán lévő lakást nem neki utalta ki, dühében rohamkészt többször egymásután a nővére mellébe szurta. Ezután ötlet egymásután gyújtotta fel bátyjának, atyjának, sógornőjének, majd nagybátyjának a házat és utána a község feletti erdőbe menekült, ahol egy hónapig bujdosott. A csendőrség nyomozása nem vezetett eredményre, mire a falu jegyzője nyolcvan emberrel felgyűrközve kaszával, villával és botokkal, hajtóvadászattal rendezett ellene, míg egy tisztoson ráakadtak *Strennerre*. A bíróság szándékos emberölés büntetésében és négyrendbeli gufogtatásban mondotta ki büntetését és ezért életfogytigiani fegyházra ítélte.

KÖZGAZDASÁG

A Narodna Banka újból leszállítja a hiteleket. A Narodna Banka természetesen követi a pénzügyminiszter valutapolitikáját, amely most a hitelek megvonásával akarja a dírtart javítani, illetve a termelőket és kereskedőket kényszeríteni, hogy árúikat eladják. Közvetlen hatását ennek az intézkedésnek nem igen érezzük, a drágaság nem csökken, dukálja a hiteleket. A hitellesszállítás az újabb rekulással eléri a negyven százalékot. Az újabb hitelmegvonásról most értesítik a bankokat, amelyek kénytelenek a pénzkriszra való tekintet nélkül, adósaiktól ismét visszafizetést követelni. Minthogy a legális hitel lassankint megszűnik, helyébe lép a kávéházi hitel. Uzorások havi 4-5 százalékra adnak pénzt. Minthogy a szolid termelés ezt a kamatot képtelen megfizetni, az iparvállalatok kénytelenek redukálni üzemiüket, ami a munkanélküliséget fokozza. Nem hiába megbukott Lloy George, aki kijelentette Nincsiés külügyminiszternek, hogy irigyi Jugoszláviát, mert nem ismeri a munkanélküliség problémáját. Ha tovább folytatják ezt a pénzügyi politikát, nem lesz mit irigyelni rajtuk.

Lisztzállítás a drávai divízióknak. A drávai divízió parancsnoksága Ljubliánában 120.000 kgr. kenyérliszt szállításra hirdet árlejtést. Ajánlatok november 13-ikáig adandók be a parancsnoksághoz. Közvetlen felvilágosítással a novisadi kereskedelmi kamara szolgál.

Teheráru forgalom Ausztriával, Csehországgal és Magyarországgal. A kereskedelmi és iparkamara közli, hogy Ausztriával, Csehországgal és Magyarországgal kötött vasúti konvenció október 28-ikán életbe lépett. Áruk a nevezett államokkal való forgalomban nemzetközi fuvarlevelekkel szállíthatók, míg a többi külföldi állammal való forgalomban a beföldi fuvarlevél használható.

SPORT

Király Pál győzött a marathoni futásban. Tíz év óta az első marathoni futóversenyt rendezte meg az Egyetértés Sport Club tegnap délután a Tattersalban. A versenyen tizenhárom indultak és a 40.293 méteres távolságot nyolcan futották végig. A 43 éves Paskál Ignác (FTC) kívül nem akadt egyetlen versenyző sem, aki futás közben meg ne állott volna és ne vette volna igénybe a megengedett kedvezményeket: a masszozást, a teát és a konyakot. A nagy favorit Király Pál (ESC) győzelme egy pillanatra sem volt kétségbe. Ideje — 2 óra 50 perc 05.8 másodperc — a legjobb országos eredménynek számít. Teljesítménye figyelemreméltó, különösen akkor, ha meggondoljuk, hogy az olasz marathoni futóverseny egy héttel ezelőtt 3 óra 1 perc 57 mp. alatt nyerték meg. Király Pál a verseny elejétől kezdve végig vezetett. 30 km. befutása után azonban Király Pál már csak nagynehezen ut előbbre. Tempója lankacsaknak minden körben megáll egy-egy rövid masszázásra és minden erejét meg kell feszítenie, hogy 2 óra 50 p. 05 mp. alatt győztesként haladjon át a célon. Második Mészáros Lukács (ESC) lett 3 óra 11 p. 28 mp. idővel. 3. Paskál Ignác (FTC) 3 óra 16 p. 24 mp. (további hatszáz méterrel hátrább.)

A BKAC uszóversenye, mint Budapestről jelentik, a 100 m. hatúszásfőversenyben Bartha (NSC) 1 p. 22 mp. alatt győzött Havacsek (BAK) előtt, aki 2 méterrel lett második. A

100 m. melluszásban. Borovi (MAFC) 1 p. 28.8 mp. 2. Weisz (VAC). 3x100 m. vegyesstafféta 1. MAFC (Sinos, Géczy, Belezny) (4 p. 07.2 mp.) 2. NSC.

Budapest.
A II. osztály bajnokai eredmények: 33FC—EMTK 2:1, BEAC—Husos 2:2, UTSE—PTK 2:1, Ekszerész—TTC 1:0, Postás—KAOE 1:0, NSC—BTK 3:0, Testviréség—VII. kerület 3:2.

I. osztály a II. osztály ellen. Budapestről jelentik: A szerdai kegyeleti mecesre így állították össze a két válogatott csapatot: I. osztály: Amsel FTC—Vogl II. UTE. Szabó III. ker. TVE—Kertész II. MTK, Kléber III. ker., Blum FTC—Paulusz UTE, Molnár MTK, Ordí MTK, Hirzer Törökvs., Weisz Törökvs. II. osztály: Zsigmond KAOE—Olah 33FC, Kovács VII. ker.—Bukóvy Ekszerész, Tóth KAOE, Rokken OTE—Pluhár BEAC, Rázso Ekszerész, Kovács 33FC, Höflinger TTC, Berkes Testviréség.

A magyar bajnokság állása. I. osztály: 1. FTC 12 pont, 2. Törökvs 12 p. 3. UTE 11 p. 4. MTK 9 p. 5. III. ker. TVE 9 p. 6. Vasas 7 p. 7. ZAC 6 p. 8. VAC 6 p. 9. KAC 5 p. 10. BTC 5 p. 11. MAFC 4 p. 12. MAC 0 p. Lc. nyegesen javítottak helyzetükön a Vasas és a KAC. — II. osztály: 1. UTSE 17 pont, 2. 33FC 15 p. 3. BAK 12 p. 4. BEAC 12 p. 5. FMTK 10 p. 6. Ekszerész 10 p. 7. Postás 9 p. 8. Huszparos 8 p. 9. Testviréség 7 p. 10. RTK 7 p. 11. KAOE 5 p. 12. NSC 5 p. 13. BTK 4 p. 14. VII. ker. SC 1 p. 15. TTC 0 p.

TŐZSDE

Beograd, október 30. Zárlat: London 275.50—275.50, Páris 442—438, Newyork 67.50—60.50, Génia 1134—1124, Szaloniki 145—141, Róma 251.50—248.50, Prága 202—198, Berlin 1.53—1.43, Bécs 0.685—0.081, Bukarest 41—39, Szófia 42—41, Budapest 2.51—2.46, Brüsszel 412—408, Amsterdam 24.10.

Zürichi tőzsde (Zárlat). Berlin 0.1325, Newyork 553.50, London 2470, Páris 38.70, Milano 21.875, Prága 17.65, Budapest 0.22, Zagreb 2.2750, Bukarest 3.55, Varsó 00.350, Bécs 000.73, bélyegzetlen 000.77.

Budapest (értéktőzsde) az irányzat javult, a bank értékekben a Magyar Hítel és Magyar Bank ért el jelentős áremelkedést, malomértékek javultak, a bányarészekben élénk az üzlet, az általános közszén 8000 korona nyereséget ért el, Salgó 7500-at, Vaspácon a Ganz 40.000 korona nyereséget ért el, s javult a Róma. — Gabonátőzsde: buza 11.000, rozs 7200, zab 6550. Budapest, devizák: Lei 16.50, lira 98, lengyel marka 17.50.

Bécsi értéktőzsde: Osztrák hitel 34.000, Salgó 1.390.000, Zsivno 960.000, Irányzat szilárd.

Novisadi tőzsde, október 30. Irányzat változatlan. Nagyobb üzletkötés csak tengeriben volt. A liszt iránt élénk kereslet mutatkozik. Buza 332.50—335, ótengeri 265, zab 230—237.50, liszt 0-ás 465, főző 450, 6-os 387.50, korpa zsákkal 130, árpában és csöves tengeriben nem történt kötés.

Minden kereskedő!
váltást, hivatal, elsőrendű érdeke, hogy bélyegzője, mely a levelezésben magát a céget képviseli, letisztos legyen.

Legjobb kivitelű, tiszta

BÉLYEGZŐK

készülnek minden nyelven prima anyagból

TENNER OPTIKUS

cégünk, Subotica Aleksandrova ul. 11. Vilánygyőre berendezett műhely!

(*) Dr. Vécsei Jenő orvosi rendelője nemi betegnek részére. Rendel délelőtt 7—9-ig. Délután 2-től fél 4-ig és 5—7-ig. Lakás: Cyrillmetoda-tér 12. I. emelet, Vojnich Piroksa-féle ház.

(*) Dr. Wilhelm Adolf nyugalmazott közkórházi igazgató, lakik: I. Senve (Bem) ul. 20. sz. gyógyít bel- és szem-betegeket. Szemoperációkat is végez. 000

(*) I. M. Ovadia beográdi ügyvéd, telefon 1548. Interveniál minden ügyben a hatóságoknál. Levelez szerbül, magyarul és németül. 3748

Ha megfázott és köhög, igyon Málnási Siculia ásványvizet.

Értesítés. Dr. Wilhelm Imre operateur rendelését. Paie Kujundžić-nica 13 alá helyezte át. Fogad sebészeti betegeket d. e. 9—11-ig, műtétet igénylő nőgyógyászati betegeket d. u. 3—5-ig. Telefonszám 70.

Közelem. A suboticei zsidó népkonyha vezetősége kéri azokat a tehetősebb családokat, akiknek módjukban áll, hogy a közeli hideg télre való tekintettel, a szegényeknek is juttassanak zöldséget és krumplit. Bármilyen kis adományt hálásan elfogadnak. A népkonyha vezetősége (Zrinjski trg).

Ha megfázott és köhög, igyon Málnási Siculia ásványvizet.

Pályázat. A veliki-beckerki izr. hitközség pályázatot hirdet egy

másodkántori és metszői állásra.

Pályázónak zeneértelem kell lennie, hogy képes legyen orgonakisérettel is előismákolni és a templomi énekkart vezetni. Megkívánatik a sochet, hodek, kore és molch képesítése.

Illetményei: havi 1000 (egyszer) dinár fizetés, lakás, stólk, végási illetmények és a szokásos mellékvédelem.

Pályázók életkoruk és családi állapot megjelölésével kérvényüket, melyhez eddigi működésük, szigorú vallásos életük igazolása, valamint három elismert rabbitól kiállított Kaboloh csatolása feltétlenül szükséges, alulírt hitközség előjárósághoz adják be.

Nem köhög és hariton-bass hangu pályázó előnyben részesül.

Az állás 1923 július 1-én foglalandó el. Veliki-Beckerek, 1922 október hó.

A hitközség elöljárósága.

Szűcsök, Confectiosok és a M. T. Kézfűzéség figyelmébe!

?

Nagymennyiségű szőrmeáru érkezett

melyet cca **30%-al leszállított árban kiárúsítok** nagyban és kicsinyben.

Spitzer Lajos szűcs szőrmedruházában Subotica, Sokolska ulica.

Dr. Kosztolányi Árpád orvos rendelő Wilsonova-nica 34. szám alatt (a polg.-iskola mellett) csecsemő- és gyermekbetegyek delélt 8—10-ig, bór- és nemi-betegeknek delután 3—6-ig. (Salvarsan-oltások vérbajosoknak.)

Grozitbőr fedőlemezt renedljen mindennemű épület táfedésére

Beogradi Aszfalt- és Kátrányvegyiternékek Gyár Vuka Karadžića 6. 7667

Tűzifa

LEGOLCSÓBBAN BESZERELHETŐ HAJÓ ÉS WAGONTÉTELBEN

GERBER SÖRGYÁR

STARI-BEČEJ

7810

BERSON

GUMMISAROK ÉS TALP

MEGÓVJA LÁBBELIJÉT TARTÓSAN ÉS ELEGÁNSAN.

Kapható minden jobb bőrkereskedésben. Nagyban: **BERSON-KAUCSUK R. T. ZAGREB, WILSON-TRG 7**

NYILTTER.**Értesítés.**

Értesitem a t. közönséget, hogy fűszer- és csemege kereskedőcsomagot Palicsról Suboticára, Jelašičeva ul. 10 sz. alá helyeztem át. A n. é. közönség szíves pártfogását kérem, egyben szolid és pontos kiszolgálásról biztosítom.

Tisztelettel

Kaufmann Ferenc

fűszer- és csemege kereskedő

7894

Értesítés.**Ékszer műhelyemet**

a Barátok temploma mellől

Pašičeva ulica 2. szám alá

helyeztem át, hol ezental művészies kivitelű ékszerek készítését, orák javítását és drágakőfoglalatást legszakszerűbben és legolcsóbb árban készítek.

A t. közönség nb. bártfogását kérjük

Kiváló tisztelettel

Blaha és Nyilas
órász- és ékszerészek.

7756

Medjusobna Osiguravajuča Društvo u Ljubljani

A főügynökség Suboticán ezen uton értesíti ügyfeleit, hogy

GÁBOR KÁROLY ur

a fent nevezett intézetnek nem vezetője többé biztosításokat részünkre nem köthet le és kötvényeket nem haszírozhat be.

ALKALMI VÉTEL.

Novi-Vrbas határában 71 hold tanyaépületekkel (2 szoba, konyha, kamra, istálló, fűszer- és kukoricagoré) 40 hold tanyaépületekkel, 21 hold, 10 hold, 3 hold szántó eladó. Kizárólagos megbízott: **SCHMIDT FRIGYES** Novi-Vrbas 382. 7883

Értesitem a n. é. közönséget, hogy a Sokolska ulica, (volt Gombkötő utcában) levő

sütődét

átvettem, hol naponta kétszer, délelőtt kenyérsütést elfogadok.

Szíves támogatásukat kérve, tisztelettel
7916 **LANG LALOS** sütőmester.

Horvát-szerb, magyar- és német nyelveket beszélő, magasabb képzettségű középkorú uriember
titkári, irodavezetői vagy más jobb

állást keres

gyári vagy iparvállalatnál. Dolgozott: fa, gabona, tojás- és szárnyas szakmában. Elsőrangú organizátor. Megkeresések „Könyvelésben perfect 10.000” „Pallas” hirdető vállalatnál Subotica, Jelašičeva ul. 3. inézendők. Telefon 17. 7893

Rotbuchenbrennholz

in ganzen Eisenbahnzügen sofort verladbar, offeriert ab Stationen
CABUNA und SUKOPOLJE

zu jg. K 10.000 per 10.000 Kg.

70% Scheiter und 30% Hackrollen

Našičko D. D. za Industriju i Trgovinu Drva, Zagreb.

Postafch 257. — Telefon Nr. 26-83.
7833 Telegrammadr. „NIHAG“

Egy Wolf-féle félstabil, 12 légnyomású

25 HP gőzgép

a hozzávaló 24 méter magas vaskéménnyel együtt

eladó.**Eckstein Béla Vajska.****SPITZER J.****SZOBAFESTŐ és MÁZOLÓ**
SUBOTICA

6193

Strosmajerova-u.8.

TÁRS

kerestetik egy 50 év óta fenálló drogéria üzlethez 150,000 dinár tőkével. Szakemberek előnyben részesülnek. A drogéria Bánát fővárosában a főutcán van.
Bővebbet a kiadóhivatalban.

Bevezetett, régi vevőkörrel bíró

vegyészeti gyár nagyipari vállalat

való kifejlesztéséhez 4-6 millió koronával társat vagy részvényjegyző csoportot keres agilis, képzetli, jönevű szakember. Kiváló tőkeelhelyezés. — Csak feltétlenül komoly ajánlatokat „Vegyipari vállalkozás” címen a kiadóba. 7907

KALORIA**TÜZELŐANYAGKERESKEDEŚ**Telefon 512 **SUBOTICA** Telefon 512**SENČANSKI PUT 18.**

Száraz aprított bükk tűzifa, netto métermázsánként 196 korona.

Kivánságra házhoz szállítva.

Szüicsmunkák

férfi- és női szőrmegallérok, mindenféle bélesek 38 év óta fennálló elismert jóműhelyemben a legutányosabban készílnék.

Pártfogást kér

Spitzer József

szüicsmester VI. Vukovičeva ulica 18. szám. Dohányfakereskedő mellett levő utca.

Valódi

lynoleum-szőnyeg

továbbá férfi- és női kabát, öltöny és köpeny szövetek legolcsóbb verseny árban

Strassernél

Wilsonova ulica 46, a volt tanítónőképezde átellenében szerezhetők be. 7924

Fürst és Szegő Kula

a kedvezőtlen időjárásra való tekintettel

új tengerit bérbe szarít

jutányos feltételek mellett. Érdeklődni lehet a cég központjánál Kulán és annak

fiókjánál Novisadon.

Telefon Kula 34. és 26.

Telefon Novisad 19.

Tengeri szarítást

jutányosan vállal — csakis nagyobb tételekben a

Nagybecskerekeli tengerifeldolgozó és olajgyár r. t. (Bégamalom)**Veliki-Bečkereken.**

Telefon 205. és 226.

Sürgöncim: Olajgyár VelikiBečkerek. 7736

Új és használt 85 kgr.-os

JUTA LISZTESZÁKOK

valamint mindennemű tarpauling, bombay taxrilit és papirzsákok legolcsóbban kaphatók

GRANUM R. T.-NÁL SOMBOR TELEFON 55.**HALLÓ!****ITT AZ OLCSÓSÁGI HULLÁMI****HALLÓ!**

MINDEN SZŐRMEÁRU 20%-al OLCSÓBB LETT

GOLDSTEIN ANTAL SZÜCS- ÉS SZŐRMEÁRUHÁZÁBAN SUBOTICA.

STROSMAYEROVA UL. 5. HUSPIAC. — TISZTVISELŐRNEK 30% ENGEDMÉNY.

okt. 26-tól
nov. 1-ig
hétfőtől—
szerdájig

Lifka

Suzuki
vagy az istennő titka
Mese a napsugaras Japánból 6 felvonásban.
Főszereplő: VIOLA DANA.

FOGLALKOZÁS

Kocsis jó fizetéssel felvé-
teik a Bélygyárban. 7889

Raktárnoknő, megbízható,
szorgalmas, felvéteik a
Bélygyárban. 7889

Szerbül beszélő leányt
azonnali helyésre keres
Bon-Ton cipőzölet, gőz-
fűtő-épület. Ugyanott egy-
ző házból való fiu tanuló-
nok fizetéssel felvéteik.
7819

RHEUMATIN

képrobat báziszer csusz, izom-
szegény, köszvény, hát-derék-
fájás és mindenféle reuma-
tikus fájdalom ellen. — Kapható
egyedül

PINTÉR FERENC

SZENT JÓZSEF

gyóggyárt a nagytemplom
mellett. 6639

Keresse fel Suboticán sa-
ját érdekében Amerikához
címetérvendégülmet. Igazán
oltsó ékap arám mellett
meggyőződök arról, hogy
polgári könyham igényeik
megfelelnek. Villásreg-
geli (zona) 2 dinár. Pon-
tos felszolgálás. Különféle
hűdég italok. Kérthelyiség.
Estéknént elővondó lam-
burazenekar szórakoztatja
közönséget. Tisztelettel

FUTOSEVIC M.

vendégfő. Pašičeva u. 11
Gőzfűtővel szemben.
Ügyeljen a címre.

Műlábak, műhezek,
+ egyenestartó +
fűzőkészítők
és javító műhelye

Schönbrunn Subotica,

Pašičeva 5. Telefon 275.

Famegmunkálógépek
raktáron

Szallagfűrészgép 800/1000
Kirchner, faaprító balta
kétkaru, marógép csapo-
lóval, radmarógép, veső-
fűrőgép kézhajtásra, hosz-
tálfűrők, szallagfűrészek,
gyalukések, fűrészeszekelők
Bármely gép megrendel-
hető. 2 teljes berendezés
üzemben, eladó.

JELLINEK JÓZSEF

Subotica, Pašičeva u. 4

Apróhirdetések

Telefonon nem adnak hirdetést! Egyekben felvilágosítást.
Apróhirdetés egy szó 3 K, vastagbottás és címzés
készenes számát. Legkisebb apróhirdetés ára 30 K
Apróhirdetéseket felvesz Subotica a kiadóhivatal
Alexandra-utca, Leibach-ház és Schlänger hivla-
rúda a vasúti park mellett. Vidékre valomennyi
főclárásitónk. Előfizetési díj havonta 30 din., negyedévre 90 din
Kérdezőköteteket választékosan mellékelendők.
Álláskeresők az apróhirdetési díj felét fizetik.

ARANYAT, BRILLIANST,
drágaköveket legmagasabb
árban veszek. Órákat és
ékszereket legszakszerű-
ben javítok és legolcsó-
sban árusítok. **Friedmann**
Dezso órák és ékszerszék
Subotica, Alexandrova ul.
Allami tisztviselőnek javítá-
sokért 20 százalékos en-
gedmény. 6090

Planáló, bécsi kiállításról,
remek rokkó-faragással,
elsőrangú hanggal, eladó.
Jelinek József Subotica,
Pašičeva-utca ul. 4. (Uj
Kaszinóval szemben.) 7880

Eladó egy farkaskutya,
Cim a kiadóban. 7881

Eladó ház Somborban, öt
szobával lakással, kerttel,
azonnal átvehető megvétel-
kor. Ugyanott zongora és
többféle bútor eladó. Cim
Kultura hirdetési iroda,
Sombor. 7877

Tüzifa és talpfa

kapható azonnali szállítással

ČIRIL ZAGORC

fatermelő

SUNJA (HRVATSKA)

Fodrászok

legolcsóbb bevásárlási forrás

KAICS PÉTER

fodrászati cikkek és illatszerek nagy
raktára

Subotica, Rudičeva ul. — Telefon 147.

Rum- és likőrösseniacik

Kölni-vizek kímérve, francia parfümök, puderok

Lakner Drogeria, Subotica

Kralj Alexander-ut. a Hotel Nacionalnál szemben.

SZEMFEDELET, KOPORSÓDISZKEKET

tapétákat és mindenemű temetkezési cikkeket
gyári árban ajánl:

„PAX“

temetkezési cikkek és művirág nagykereskedés
NOVISAD, KRALJA PETRA 4.

A jó szem a legfőbb kincs!

Ne rontsa a szemét, használjon Zeiss punktál
szemlveget. Minden rendszerű szemlveget
mérték után készít

DEUTSCH

optikus Subotica Alexandrova-u. 5.
A Vajdaság legrégibb optikus üzlete.

Körző

Magányos sziget
dráma 5 felvonásban.
Főszereplő: HANS MIERENDORF.

Szabóműhelyberendezés
sürgösen eladó. Cseka-u.
56. — Ugyanott egy pa-
rasztköcsi is eladó. 7848

Uj paprikát, valódi szeged-
i, edes nemes és rozsdát
ajánlunk plombit zsák-
kban és postacsomagokban
is. H. Fuch i Drug papri-
ka-importőrök, Vojnoviče-
va-ut. 6, Subotica. 7714

ŐCSKA és hulladékfémek-
ket, vörös és sárgarézet
ólmot, horgonyt és alumí-
numot legmagasabb ár-
ban veszünk. Goldner
Testvérek Jégskrény-
gyár Subotica, Jugoviče-
va-utca 20. Telefon 134.
szám. 6490

Bettáshoz közel levő
betonozott pincét vagy
butorozott szobát ece-
leg raklárhelyiséget sürgö-
sen keresünk. — Címlet
„Gyógyszerész“ jellegre a
kiadóba írunk. 7886

Sztruhár-féle kávéház za-
badézból eladó. Bővebb
özegey Struhár-ménél, St.
Moravicán. 7565

10.000 drb. Inkmentes fo-
lozati zsák kapható To-
dorović Konstantin Subo-
tica, Városháza alatt 16 sz.

Hibátlan fehér fajanc kan-
dalló, ugyanott vendéglő-
sítés részére szédszedhető
lapokból, 100 szemlyre
elégendő konyhatűzhely
eladó. Zrinjski trg 11 l.
emelet. 7773

Őcskarezet és pedig vörö-
srezet, sárgarézet, cin-
ket, ólmot a legmagasabb
áron vesz Stolz Henrik
rézárúgyár, Kula. 7453

KÜLÖNFÉLE

Kiadó az ugarokban egy
lánc föld. Bővebb felvilá-
gosítás nyerhető Pašič
Kujundžičeva-ut. 40. 7902

Egy szobás lakás butorral
átadó. Érdeklődni lehet
Hotel Central épületben.
Vasutáll. szemben. 7870

Prima maróni kapható kg-
ént 3,50 dinárért. Liub
Stanković Subotica, Pašič-
eva-ut 5 7905

Égy

okleveles mérnök

magyar-német nyelvtu-
dással, kezdő fizetés sei
állást keres. Bővebb fel-
világosítással szolgál —
FUCHS — hirteljárás 15
váratul Novisad. 7882

Tüzifa, aprított és hasáb
bármily mennyiségben
házhoz szállítva, a legol-
csóbb áron kapható Weisz
Dezso fakereskedőnél.
Postanska - utca, főposta
mellett és Sienkivičeva-utca
24. kenyérgyártól második
utca. 7308

DIATALT

Pétek figyelmezt. „DIAMALT“
a Bauer & Szobotka gyárból
Wien-Stuttin, kétféleképp minő-
ségben, uja kapható a vendé-
képviselőtől Jugoszlavia szómára

Edward Dukanac, Zagreb
Lokomotiv Struomajerova ul. 10.

Vas- és fémöntvénye-
ket gyárt, nikkelez
és galvanizál

KRAUSZ

V. Ecskerek, a tövényezőki
palota mellett.
Telefon 322. 5904

140 dinárért és feljebb 140

Velour-kalapok

minden formában kaphatók

„Duci bácsi“ fiánál (Roth Ferenc)

Subotica, Jelašičeva ulica 8. szám (Zimányi cukrász mellett).

Férfi és női kalapok átalakítása és uj anyagból való készítése legolcsóbb árban.

Amerika szabadalm,
összehajtható

ágy

Az ágy betéttel együtt
csak 700.— kerona.

Különösen alkalmas szá-
lodák, sanatoriumok, fű-
rők, tanuló, otthonok,
ipari munkásoknak. M u-
den házban nélkülözhetel-
len. Amíg a készlet tart,
szettől és egész jószo-
lviára az előálló állat.

Josip Brazović Zagreb
Boškovičeva ul. 18,
Tel. f. 25-61.